

Straffelovens § 225

- en overflødig bestemmelse?

Speciale fra Københavns Universitet (2005)

Michael Bo Hansen

Indholdsfortegnelse:

1. Indledning	4
2. Problemformulering	5
3. Specialets opbygning	5
4. Tilsnigelse af samleje.....	6
4.1. Anvendelsesområdet for straffelovens § 221.....	6
4.2. Retspraksis	7
4.3. Tilsnigelse af homoseksuelle forhold	9
5. Oprindelse og udvikling.....	12
5.1. Danske lov af 1683 6-13-15:.....	12
5.2. Borgerlig straffelov af 1866 § 177:.....	12
5.3. Straffelovsbetænkning af 1912 § 213:	13
5.4.a. Straffelovsbetænkning af 1917 § 204:	14
5.4.b. Straffelovsbetænkning af 1917 § 200:	15
5.5.a. Straffelovsbetænkning af 1923 § 205:	15
5.5.b. Straffelovsbetænkning af 1923 § 201:	16
5.6.a. Straffelovsforslag (1924) § 227:	18
5.6.b. Straffelovsforslag (1924) § 223:	18
5.7.a. Straffelovsforslag (1928) § 225:	19
5.7.b. Straffelovsforslag (1928) § 221:	20
5.8. Straffeloven af 15. april 1930	20
5.9. Lov nr. 163 af 31.maj 1961	20

5.10. Lov nr. 212 af 4. juni 1965	22
5.11. Lov nr. 248 af 9. juni 1967	23
5.12. Lov nr. 195 af 28. april 1976 § 225:	23
5.13.a. Lov nr. 256 af 27. maj 1981 § 225:.....	25
5.13.b. Lov nr. 256 af 27. maj 1981 § 221:.....	26
5.14. Lov nr. 372 af 7. juni 1989 § 3:	26
5.15. Lov nr. 141 af 17 marts 1999 § 225:.....	29
5.16. Sammenfatning	29
6. Konsekvenser ved ophævelse af straffelovens § 225.....	31
6.1. Substituerbarheden af straffelovens § 225	31
6.2 Strafudmålingen	32
6.3 Lov-tekniske konsekvenser.....	35
6.4 Sammenfatning	37
7. Sædelighedsforbrydelser i et nordisk perspektiv	38
7.1. Den svenske model	38
7.2. De andre nabolandes modeller.....	41
8. Konklusion	43
9. English summary.....	45
10. Litteraturliste.....	46

1. Indledning

Da udtrykket ”*samleje*” i strafferetlig henseende kun omfatter det tilfælde, hvor en mands kønslem indføres i en kvindes skede, kan en mand, der f.eks. tiltvinger sig analt samleje med en kvinde ikke straffes blot med en henvisning til strfl § 216. Dette følger af legalitetsprincippet i strfl § 1; ingen straf uden hjemmel. Hjemmelen til alligevel at straffe manden findes i strfl § 224, der omfatter bestemmelserne i strfl §§ 216-223a, for så vidt angår ”*anden kønslig omgængelse end samleje*”, herunder analt samleje. Bestemmelsens tilstedeværelse udvider altså de anførte bestemmelsers anvendelsesområde. Tiltvinger manden sig analt samleje med en anden mand, kan der heller ikke straffes udelukkende med henvisning til strfl § 216. Her skal hjemmelen dog ikke findes i strfl § 224, men i strfl § 225 om kønslig omgængelse med en person af samme køn.

Denne konstruktion virker noget kunstig, da seksuelle relationer mellem personer af samme køn per definition vil være omfattet af udtrykket ”*anden kønslig omgængelse end samleje*”, og en henvisning til strfl § 224 synes derfor at være dækkende. Konstruktionen kan forklares med en henvisning til strfl § 225’s historie. Bestemmelsen er fra den tid, hvor homoseksuel adfærd var strafbar i sig selv og har længe haft en særskilt strafferamme. Opdelingen mellem sædelighedsforbrydelser af homoseksuel karakter og sædelighedsforbrydelser af heteroseksuel karakter, har derfor været nødvendig. Desuden adskiller strfl § 225 sig fra strfl § 224, idet den ikke medtager tilsnigelsesbestemmelsen i strfl § 221.

Denne opgave vil fokusere på nødvendigheden af strfl § 225. Umiddelbart virker den overflødig, idet den fungerer som en modifikation til kønsfrihedsbestemmelserne, for hvilke der allerede er en dækkende modifikation i strfl § 224. Herudover kan dens fortsatte eksistens tænkes at være en fare for retssikkerheden, idet den hindrer, at der kan straffes i medfør af strfl § 221, i et tilfælde hvor en person har tilsneget sig et homoseksuelt forhold, såfremt en sådan tilsnigelse overhovedet kan forekomme.

2. Problemformulering

I det følgende vil jeg redegøre for, hvorvidt tilsnigelse af homoseksuelt samvær kan finde sted. Er dette tilfældet vil jeg undersøge, hvorfor strfl § 221 er udeladt i strfl § 225. I den forbindelse vil jeg foretage en analyse af strfl § 225's anvendelsesområde, samt bestemmelsens oprindelse og udvikling. Herefter vil jeg diskutere, hvilke konsekvenser det vil få for retstilstanden såfremt man helt ophævede strfl § 225.

3. Specialets opbygning

Til besvarelse af opgavens problemformulering, har jeg valgt først at redegøre for strfl § 221's anvendelsesområde (kapitel 4). I samme kapitel vil jeg tillige redegøre for, hvorvidt homoseksuel tilsnigelse kan tænkes at forekomme. Herefter følger en historisk gennemgang af strfl § 225 (kapitel 5). Herunder er også andre bestemmelser taget med i det omfang, det findes relevant af hensyn til problemformuleringen. I kapitel 6 diskuteres, hvilke konsekvenser det vil få, såfremt man ophævede strfl § 225, og i kapitel 7 sammenholdes den danske model med de omkringliggende landes. Herefter tages der stilling til opgavens problemformulering, og der drages en konklusion (kapitel 8). Slutteligt er der i kapitel 9 et engelsk resumé hvori opgavens hovedsynspunkter kort beskrives.

4. Tilsnigelse af samleje

Udeladelsen af strfl § 221 i strfl § 225 kan skyldes den omstændighed, at tilsnigelse af et homoseksuelt forhold slet ikke kan tænkes realiseret. Dette kapitel har til hensigt at redegøre for om udeladelsen skyldes denne faktiske omstændighed.

For at finde ud af, hvorvidt der kan være tale om tilsnigelse af et homoseksuelt forhold, er det nødvendigt først at afgrænse tilsnigelsesbestemmelsens anvendelsesområde. Derfor følger først en kort analyse af bestemmelsen samt et par domme, der kan medvirke til forståelsen af bestemmelsen.

Herefter kan der tages stilling til, i hvilket omfang der kan forekomme tilfælde, hvor tilsnigelsesbestemmelsen kunne tænkes anvendt for et homoseksuelt forhold.

4.1. Anvendelsesområdet for straffelovens § 221

Strfl § 221: ”Med fængsel indtil 6 år straffes den, der tilsniger sig samleje med en person, der vildfarende anser samlejet for ægteskabeligt eller forveksler gerningsmanden med en anden”

Som det bemærkes kriminaliserer bestemmelsen to former for tilsnigelse af samleje. Den ene tilsnigelse (a) vedrører den situation, hvor offeret fejlagtigt tror, at gerningsmanden er dennes ægtefælle. Den anden tilsnigelse (b) vedrører den situation, hvor offeret forveksler gerningsmanden med en anden.

a) ”...vildfarende anser samlejet som ægteskabeligt...”

Denne del af bestemmelsen svarer nøjagtigt til en gammel norsk bestemmelse. Ifølge Jon Skeie¹ vedrørte den tilfælde, hvor en mand har arrangeret en ugyldig vielse med en kvinde og herefter haft samleje med kvinden, vel vidende, at hun kun gennemfører samlejet, fordi hun tror, at en gyldig vielse har fundet sted. Den danske bestemmelse skal forstås på samme måde. Vildfarelsen går altså på, om gyldigt ægteskab er indgået.

b) ”...forveksler gerningsmanden med en anden...”

Her er der tale om en lidt anderledes situation end i første led. Her er offeret i vildfarelse om gerningsmandens identitet, og ikke om hvorvidt der er indgået gyldigt ægteskab eller ej. Bestemmelsen finder således også anvendelse for ugifte. Det kan diskuteres, hvor alvorlig

---

¹ Jon Skeie s.223

vildfarelsen skal være før strfl § 221 finder anvendelse. Der er dog enighed om, at vildfarelser angående en persons egenskaber, herunder uddannelse, stilling, indkomst og formue ikke falder ind under bestemmelsen². Der er derfor intet til hinder for at bilde folk ind, at man er mangemillionær for at opnå samleje. Som Carl Torp skrev i motiverne til straffelovsbetænkningen af 1917; så har ”*List og Svig altid spillet en fremtrædende Rolle i erotiske Forhold*”.³

Bestemmelsen omfatter altså det tilfælde, hvor det er gerningsmandens *identitet* offeret befinder sig i en vildfarelse omkring. Situationen kunne være den, at Anne ligger og sover, da en mand kommer ind i soveværelset og giver hende bind for øjnene. Anne tror, det er hendes kæreste Benny og finder det meget spændende, hvorfor hun tillader samlejet. I virkeligheden er det Christian, der blot har bildt Anne ind, at han er Benny.

Det er klart, at offeret skal være blind eller i hvert fald frataget synet i gerningsøjeblikket, ellers kan vildfarelsen næppe opstå. En undtagelse til dette kunne være, hvor gerningsmanden faktisk ligner den, offeret forveksler gerningsmanden med; eksempelvis dennes tvilling.

4.2. Retspraksis

Retspraksis vedrørende bestemmelsen er ret sparsom, men der er trykte domme, hvor der dømmes efter strfl § 221, eller for forsøg herpå. Én af disse domme er U.1959.97/1H, hvor tiltalte, blev dømt bl.a. efter strfl § 221 jf. § 21, for at have haft samleje med sin datter under foregivende af at være en af hendes bekendte. Gerningsmanden forvrængede sin stemme og tildækkede sit ansigt, hvorved datteren, der var under Østifternes Åndssvageanstalts varetægt, forvekslede gerningsmanden med sin ven. Det fremgår af Kommenteret Straffelov, at der kun blev dømt for forsøg, da pigen tilsyneladende ikke var blevet vildledt af hans udklædning.⁴ Gerningsmanden blev i landsretten idømt 4 års fængsel, men højesteret nedsatte straffen til 3 år. Strafferammen for overtrædelse af strfl § 221 har siden straffeloven af 1930 været fængsel i op til seks år, så det kan synes som en noget hård dom, eftersom der kun blev dømt for forsøg. Det skal dog erindres, at tiltalte var offerets far, og han er derfor også blevet dømt for blodskam, hvilket nok i virkeligheden er den væsentligste årsag til straffens længde.

En anden trykt dom på området er U.1994.93V. Her lå offeret i sit soveværelse og sov, da en mand, der overnattede i offerets bolig kom ind og lagde sig i hendes seng. Kvinden troede, at det var hendes fraskilte mand, som hun somme tider havde samleje med også efter skilsmissen.

---

² F.eks. NTFK.1994.116 samt Hurwitz s.198

³ U2. motiv. 188

⁴ Kommenteret Straffelov s.274

Kvinden forklarede under sagen, at det først var under samlejet, det gik op for hende, at manden ikke var hendes fraskilte mand. For at kunne dømmes i et sådant tilfælde kræves, at manden kendte til kvindens personforveksling og udnyttede denne til at opnå samleje. Retten fandt, at dette var tilfældet, hvorfor det fornødne forsæt var tilstede, og tiltalte blev i byretten idømt fængselsstraf på 9 måneder for overtrædelse af strfl § 221 samt en mindre færdselslovsovertrædelse, der isoleret bedømt ville have givet 40 dage. Landsretten nedsatte den samlede straf for de to forhold til 7 måneder.

I dommen U.1955.229/2H havde en mand, der var prøveløsladt fra en forvaringsanstalt for psykopater forsøgt at opnå samleje med en kvinde, velvidende at kvinden forvekslede ham med sin kæreste. Manden, der tidligere var dømt for adskillige berigelsesforbrydelser, blev i Højesteret idømt fængsel i 8 måneder.

Af den foreliggende, ret beskedne, retspraksis kan det ses, at straffen for overtrædelse af strfl § 221 er 6-8 måneder i de simple tilfælde.

Det har ofte været diskuteret om bestemmelsen overhovedet bør opretholdes. I 1987 udfærdigede straffelovrådet en betænkning om strafferammer og prøveløsladelse. Straffelovrådet foreslog bestemmelsens 1. led ophævet, da der ikke fandtes eksempler på domfældelse efter dette led⁵. Til diskussionen om ophævelse af strfl § 221 bør det nævnes, at alene det forhold, at en bestemmelse sjældent eller aldrig anvendes, ikke kan lede til den slutning, at den derfor burde ophæves. En sådan argumentation ville underminere hele strafgrundlaget. Lovgiverne har pålagt enkelte gerninger straf for at holde borgerne fra at udføre slige strafbelagte handlinger. At bestemmelsen ikke anvendes kan derfor skyldes, at straffen rent faktisk, på dette område, har den ønskede effekt.

Det er klart, at den omstændighed, at det er utroligt sjældent, man kommer i en situation, hvor man kan udnytte en anden persons identitetsforveksling til at opnå samleje gør, at bestemmelsen sjældent vil være overtrådt. Bestemmelsens ringe benyttelse kan derfor primært begrundes i dette faktum og ikke i befolkningens frygt for straffen.

Alligevel må lovgivningen bygge på lovgivernes ønske om, hvad der skal være strafbart, og argumentationen for at ophæve en bestemmelse skal derfor være, at forholdet ikke længere findes strafværdigt, eller at bestemmelsen af juridiske grunde er overflødig, ikke at den sjældent anvendes.

Desuden kan det diskuteres om bestemmelsen ikke kan få en "renæssance" i disse moderne netdating-tider; i hvert fald for så vidt angår bestemmelsens 2. led. Det diskuteres nemlig i teorien,

---

⁵ Bet. 1099/87 s.175

hvorvidt offeret nødvendigvis behøves at være klar over, hvordan den hun vil være sammen med ser ud. Knud Waaben anfører herom, at behovet for at beskytte callgirls mod et sådant forhold næppe er stort⁶. Waaben tænker her på den situation, hvor en mand bestiller en callgirl, hvorefter en anden mand f.eks. slår bestilleren ned og overfor pigen udgiver sig for at være bestilleren. At behovet for at beskytte callgirls i en sådan situation næppe er stort er utvivlsomt rigtigt. I dag mødes mange imidlertid på nettet og lærer derfor hinanden at kende, uden først at have set hinanden. Derfor kunne det tilfælde tænkes, hvor en kvinde (A) aftaler med en mand (B) at mødes efter de har chattet på nettet. En anden mand (C) har overværet dialogen på nettet og udgiver sig for at være B, når A kommer frem til mødestedet. A og C gennemfører et samleje, som A tror hun har haft med personen B, hvis personlighed hun er faldet for gennem chatten på nettet. Rent sprogligt vil dette tilfælde falde ind under bestemmelsen, og behovet for at beskytte offeret i en sådan situation virker mere reelt.

4.3. Tilsnigelse af homoseksuelle forhold

Vedrørende strfl § 221's anvendelighed på homoseksuelle forhold ses det, at der i første led stilles krav om, at offeret skal opfatte samlejet som værende ægteskabeligt. Det er derfor som udgangspunkt naturligt at strfl § 225 ikke omfatter strfl § 221, da seksuelle relationer mellem to personer af samme køn ikke umiddelbart kan opfattes som værende ægteskabelige. Nedenfor i afsnit 5.14. vil jeg diskutere, hvorvidt vedtagelsen af Lov nr. 372 af 7.6. 1989 om registreret partnerskab, har ændret på denne opfattelse således, at seksuelt samvær mellem et registreret par kan sidestilles med ægteskabeligt samleje. Lægges dette til grund, kan der forekomme tilfælde, hvor gerningsindholdet i strfl § 221 første led for så vidt er opfyldt, men hvor der ikke kan straffes, idet bestemmelsen ikke gælder for homoseksuelle forhold jf. strfl § 225 modsætningsvist. Under alle omstændigheder indeholder tilsnigelsesbestemmelsen også et andet led, der dækker over det tilfælde, hvor offeret forveksler gerningsmanden med en anden. Her stilles altså ikke noget krav om ægteskabelig forveksling, men blot et krav om identitetsforveksling. Det kan derfor undre, hvorfor strfl § 221 helt er udeladt af strfl § 225, da der kan tænkes det tilfælde, hvor en mand, ved hjælp af offerets identitetsforveksling, tilsniger sig analt samleje med en anden mand.

Eksemplet kan være det samme som nævnt ovenfor i afsnit 4.1. blot med den forskel, at Anne hedder Anders. Christian gennemfører altså et analt samleje med Anders, der har fået bind for øjnene af en han tror, er hans kæreste Benny. Christian vil i dette tilfælde ikke kunne straffes efter

---

⁶ Waaben spec.del s.59

strfl § 221, idet bestemmelsen ikke er modificeret, for så vidt angår homoseksuelle forhold jf. strfl § 225 modsætningsvist. Sådant som dette må forstås, har vi altså en retstilstand, der kriminaliserer den mand, der tilsniger sig et analt samleje med en kvinde efter strfl § 224, jf. § 221, hvorimod der ikke er mulighed for at straffe efter strfl § 225, jf. strfl § 221 i det tilfælde, hvor en mand tilsniger sig analt samleje med en anden mand.

Dette var straffelovrådet opmærksomme på i deres betænkning om strafferammer og prøveløsladelse fra 1987. Heraf fremgår det, at rådet foreslog 1. led i strfl § 221 ophævet og som konsekvens heraf, at der i strfl § 225 medtages en henvisning til strfl § 221⁷.

Betænkningen var ret omfattende og indeholdt bl.a. en gennemgang af samtlige strafferammer, samt forslag til revision af disse, for at udjævne de forskelle, der kunne være for de forskellige forbrydelsestyper. Betænkningen medførte imidlertid kun en mindre revision af strafferammerne i voldsbestemmelserne i strfl §§ 244-249 samt strfl § 235. Dermed var forslaget om ophævelse af strfl § 221, første led, slet ikke til debat i Folketinget, ligesom man heller ikke tog stilling til problematikken omkring tilsnigelse af homoseksuelt forhold, hvorfor strfl § 225 stadig udelader strfl § 221, og dermed hindrer, at der kan straffes efter denne bestemmelse.

Det kan så diskuteres om straffeloven indeholder andre bestemmelser, der kan tænkes anvendt på forholdet. Straffelovens § 232 indeholder en generalklausul, der kan tænkes anvendt i de tilfælde hvor en handling har virket stødende, men hvor der ikke kan straffes efter en af de grovere sædelighedsbestemmelser. Det bør derfor diskuteres, om det tilfælde, hvor en mand tilsniger sig analt samleje med en anden mand, kan straffes som blufærdighedskrænkelser.

Det kan anføres, at eftersom samtykke til samlejet er givet, kan offerets blufærdighed ikke være krænket. Vedkommende ved jo ikke, at han er sammen med en anden og kan derfor næppe føle sig stødt.

Det fremgår dog af Kommenteret Straffelov, at i bedømmelsen af om der foreligger blufærdighedskrænkelser, er det uden betydning om en sådan krænkelser de facto har fundet sted⁸. I U 1963.324 H blev en mand dømt efter strfl § 232, jf. § 21 for vindueskiggeri, selvom de iagttagne kvinder ikke havde været bekendte med forholdet. Det er således nok, at en handling er *egnet* til at krænke andres blufærdighed, hvis de gøres opmærksomme på forholdet.

Når manden i dommen kun blev dømt for forsøg skyldes det, at han ikke opnåede at se kvinderne klæde sig af og ikke, at kvinderne var uvidende om forholdet.

---

⁷ Bet. 1099/87 s.175

⁸ Kommenteret. Straffelov s.294

Lægges den opfattelse til grund, at handlinger, der blot er egnet til at krænke andres blufærdighed er en overtrædelse af strfl § 232, må man ligeledes kunne straffe den mand, der tilsniger sig analt samleje med en anden mand for blufærdighedskrænkelse.

Det bemærkes herved, at strafferammen i strfl § 232 kun er på 4 år, hvilket betyder, at den mand, der tilsniger sig analt samleje med en anden mand, ikke vil kunne straffes i samme omfang som den mand, der tilsniger sig analt samleje med en kvinde.

Det ser altså ud til, at der skal laves noget om med hensyn til strfl § 225 og strfl § 221 for at opnå en acceptabel retsstilling på dette område. En simpel løsning ville være blot at indføre tilsnigelsesbestemmelsen i strfl § 225, som også straffelovrådet foreslog i 1987. Denne opgave fokuserer imidlertid på en mere radikal løsning, nemlig ophævelse af strfl § 225. Dette kræver at bestemmelsen er overflødig, eller rettere, at en ophævelse ikke vil have andre konsekvenser end den ønskede ligestilling med hensyn til tilsnigelsesbestemmelsen.

For at undersøge hvorvidt man blot uden videre kan ophæve strfl § 225 følger en historisk gennemgang af bestemmelsens udvikling samt en analyse af dens anvendelsesområde og omfang gennem tiderne.

5. Oprindelse og udvikling

I dette kapitel gennemgås strfl § 225's oprindelse og udvikling fra Danske lov og frem til i dag. I analysen er medtaget udviklingen af strfl § 221 for at finde ud af, hvorvidt udeladelsen i strfl § 225 skyldes en fejl fra lovgivernes side, eller et ønske om at holde homoseksuel tilsnigelse uden for strafferetlige sanktioner.

5.1. Danske lov af 1683 6-13-15:

”Omgængelse, som er imod Naturen, straffis med Baal og Brand.”

Bestemmelsen, der giver hjemmel til at straffe sædelighedsforbrydelser begået overfor personer af samme køn, kan henføres tilbage til denne bestemmelse i Christian Den Femtis Danske lov af 15. april 1683.

Omgængelse mod naturen omfatter bl.a. seksuelt samvær med dyr (crimen bestialitatis), unaturlig omgang med personer af det modsatte køn, men også ethvert seksuelt samvær, med personer af samme køn. Homoseksuelitet var altså en forbrydelse i sig selv, eller rettere udøvelsen af homoseksuelitet var kriminel.

Forbudet mod homoseksuelle forhold går dog meget længere tilbage i tiden. Således indeholder Det Gamle Testamente bestemmelser herom i 3.mosebog 20:13. Ligesom bestemmelsen i Danske lov, forskriver bestemmelsen i Det Gamle Testamente dødsstraf for den, der engagerer sig i et homoseksuelt forhold.

5.2. Borgerlig straffelov af 1866 § 177:

”Omgjængelse mod Naturen straffes med Forbedringshuusarbeide.”

I 1866 fik Danmark sin første egentlige straffelov. Loven blev til efter et udkast udarbejdet af en i 1859 nedsat straffelovskommission.

Det bemærkes, at ligheden mellem den nye bestemmelse og bestemmelsen fra Danske lov er slående. Eneste forskel er straffen, og kommissionen begrundede den noget mildere straf med, at det

de senere år var blevet fast praksis at benåde overtrædere af bestemmelsen i Danske lov og give disse mildere straffe end bål og brand⁹.

Trods det noget uklare begreb ”*omgjængelse mod Naturen*” fandt kommissionen det ikke nødvendigt nærmere at beskrive hvilke handlinger, der skulle anses for omfattet af bestemmelsen. Det nævnes dog i motiverne, at der stadig var tale om seksuelt samvær med dyr og med personer af samme eller, i visse tilfælde, af det andet køn.

Bestemmelsen kriminaliserer altså det samme som bestemmelsen i Danske lov, men hjemler en noget mildere straf.

5.3. Straffelovsbetænkning af 1912 § 213:

”Den, der, efter at være fyldt 25 Aar, over kønslig Usædelighed med en Person af samme Køn, som ikke er 21 Aar gammel, straffes med Arbejdsfængsel.

Øves kønslig Usædelighed mellem personer af samme Køn for Betaling, straffes Deltagerne med simpelt Fængsel eller Arbejdsfængsel. Paatale finder i dette tilfælde kun Sted, naar almene Hensyn kræve det.”

Arbejdet, der gik forud for straffeloven af 1930, der trådte i kraft 1933, var en lang og tung affære. Der måtte tre straffelovsbetænkninger, samt adskillige behandlinger i folketinget til, før man endelig, efter næsten tredive år fra nedsættelsen af den første kommission i 1905, kunne vedtage en ny borgerlig straffelov for Kongeriget Danmark.

I den første straffelovsbetænkning (U1) foreslås det, at udøvelsen af homoseksualitet skal være lovlig for visse personer. Efter forslaget kan to af samme køn straffrit udøve deres homoseksualitet, blot den ene ikke er under 21 år og den anden ikke er over 25 år.

Aldersgrænserne er valgt for at undgå voksne mænds misbrug af unge og uerfarende mænd. Af hensyn til, at de mænd, der aftjener deres værnepligt skal kunne beskyttes af bestemmelsen, har man sat aldersgrænsen ved 21 år. Efter det fyldte 21. år ophører beskyttelsen; for som det hedder i motiverne ”*Er en Mand bleven 21 Aar, maa man kunne stille det Forlangende til ham, at han kan beskytte sig selv mod Efterstræbelser*”¹⁰.

---

⁹ Udkast til straffelov 1864 motiv. 210

¹⁰ U1. motiv. 206

Bestemmelsen kriminaliserer ydermere kønslig usædelighed mellem personer af samme køn mod betaling. Det bemærkes at begge parter i et sådant forhold kan straffes jf. ”Deltagerne”. Bestemmelsen foreslås indført, idet man ønskede at bekæmpe den mandlige prostitution.

Det fremgår af motiverne, at legaliseringen af visse homoseksuelle forhold ikke var begrundet i en accept af disse. Derimod var begrundelsen nærmere den modsatte, nemlig, at ved at legalisere visse homoseksuelle forhold, ville disse forhold ikke komme i offentlighedens søgelys og ”derigennem udbrede moralsk Smitte¹¹.”

Bestemmelsen omfatter ikke kun kønslig usædelighed mellem mænd, men også mellem kvinder. Om dette skriver kommissionen: ”At Bestemmelsen også rammer unaturligt kønsligt Forhold mellem Kvinder har maaske ikke nogen væsentlig Betydning, i alt Fald ikke for Tiden¹².” Med den sidste tilføjelse fik kommissionen antydning, at det måske i fremtiden kunne komme på tale at straffe kvinder efter denne bestemmelse. Se om sådanne forhold f.eks. U.76.960V. Her havde en kvinde, i forening med sin mand, udnyttet en 19-årig pige seksuelt. Kvinden havde slikket pigens kønsdele, mens manden holdt pigen fast. Manden blev bl.a. dømt for medvirken til kønslig omgængelse med personer af samme køn jf. strfl § 216.

Det fremgår af motiverne til U1, at såfremt der udover det kriminelle homoseksuelle forhold tillige sker en krænkelse af en persons sædelighed, skal bestemmelserne om sådanne krænkelser finde anvendelse da, det anses for at være en strengere forbrydelse. U1 § 213 er altså subsidiær i forhold til bestemmelserne om krænkelse af personers sædelighed.

Som det bemærkes omhandler bestemmelsen ikke crimen bestialitatis, der var omfattet efter den tidligere bestemmelse i straffeloven fra 1866. Kønslig omgængelse med dyr må herefter straffes som blufærdighedskrænkelse, hvis en sådan foreligger, ellers falder sådanne handlinger uden for det strafferetlige område og kan jf. legalitetsprincippet ikke medføre straf.

5.4.a. Straffelovsbetænkning af 1917 § 204:

”Med Arbejdsfængsel i indtil 6 Aar straffes:

- 1) den, som efter at være fyldt 25 Aar over kønslig Usædelighed med en person af samme køn, der ikke er 21 Aar gammel;*
- 2) den, som over saadan kønslig Usædelighed under Omstændigheder, der svarer til de i §§ 195, 197, 198 Nr.1 og 3 og 199 angivne.*

---

¹¹ U1. motiv. 207

¹² U1. motiv. 207

Øves kønslig Usædelighed mellem Personer af samme Køn for Betaling, straffes Deltagerne med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar. Paatale finder kun sted, naar almene Hensyn kræver det.”

Bestemmelsen om kønslig usædelighed mellem personer af samme køn i straffelovsbetænkningen af 1917 (U2) er stort set identisk med bestemmelsen i U1; dog med den vigtige tilføjelse i stk.1 nr. 2. Her ”fødes” den konstruktion vi kender fra i dag. Altså den konstruktion, der betyder, at voldtægt kun straffes som voldtægt, hvis der opnås et egentligt samleje. Er der tale om anden kønslig omgængelse end samleje straffes der for dette og udføres denne anden kønslig omgængelse mellem to personer af samme køn straffes der for dette.

Da bestemmelsen ikke henviser til U2 § 200 om tilsnigelse af samleje er det nødvendigt at se på hvorfor. Derfor omhandler næste afsnit U2 § 200, så det kan klargøres hvorfor U2 § 204 udelader U2 § 200

5.4.b. Straffelovsbetænkning af 1917 § 200:

”Med Arbejdsfængsel fra 6 Maaneder indtil 6 Aar straffes den, der tilsniger sig Samleje med en kvinde, der vildfarende anser Samlejet for ægteskabeligt.”

Som det hurtigt kan konstateres, beskytter denne bestemmelse kun kvinder. Dette udelukker dog ikke anvendelsen af U2 § 204, da denne bestemmelse er kønsneutral, idet den benytter terminologien ”person” og ikke hverken mand eller kvinde. At der i U2 § 200 er et krav om, at offeret skal være en kvinde betyder, at gerningspersonen også skal være en kvinde, før der kan være tale om kønslig usædelighed mellem personer af samme køn. Hermed kan offeret umuligt have anset samlejet, eller samlejesurrogatet som det ville være i dette tilfælde, for værende ægteskabeligt, hvorfor en sådan situation ikke vil opfylde gerningsindholdet i U2 § 200. Udeladelsen af U2 § 200 i U2 § 204 er altså velbegrunderet i den logiske omstændighed, at kønslig omgængelse mellem to kvinder ikke kan anses som ægteskabeligt, al den stund, at to kvinder ikke kan indgå ægteskab.

5.5.a. Straffelovsbetænkning af 1923 § 205:

”Med Fængsel indtil 6 Aar straffes den, som over kønslig Usædelighed med en Person af samme Køn under Omstændigheder, der svarer til de i §§ 196-200, 202 og 203 angivne.”

Bestemmelsen om kønslig usædelighed mellem personer af samme køn, er i U3 § 205 reduceret til kun at omfatte tilfælde, der kan sidestilles med de andre kønsfrihedsforbrydelser, dog igen med undtagelse af tilsnigelsesbestemmelsen. Man har altså i dette udkast forladt den opfattelse, at den homoseksuelle lavalder skulle være højere end den heteroseksuelle. Ifølge straffelovrådets betænkning 747 fra 1975, er dette første gang, der i dansk ret foreslås en ligestilling på dette område¹³.

Det bemærkes at bestemmelsens led om kriminalisering af kønslig usædelighed mellem personer af samme køn mod betaling, er faldet bort. Dette forklares i motiverne med, at der ikke er tale om en kønsfrihedsforbrydelse, og bestemmelsen er derfor flyttet til en anden paragraf (§ 210). Igen kriminaliseres både den, der betales og den, der betaler. U3 § 210 indeholder dog ikke som U2 § 204 en bestemmelse om, at påtale kun finder sted når almene hensyn kræver det. Der er altså tale om en skærpende indsats mod homoseksuel prostitution i forhold til, hvad der blev lagt op til i U2.

5.5.b. Straffelovsbetænkning af 1923 § 201:

”Med Fængsel indtil 6 Aar straffes den, der tilsniger sig Samleje med en Kvinde, der vildfarende anser Samlejet som ægteskabeligt eller forveksler Gerningsmanden med en anden.”

Som det bemærkes er der i U3 § 201 kommet et nyt led til bestemmelsen om tilsnigelse af samleje. Dette led kriminaliserer den gerningsmand, der opnår samleje ved udnyttelse af, at en kvinde forveksler ham med en anden. Hermed stilles der intet krav om, at kvinden skal anse samlejet for ægteskabeligt, hvorfor bestemmelsen også beskytter ugifte kvinder.

Carl Torp advarede ellers i U2 mod at udvide tilsnigelsesbestemmelsen da *”List og Svig altid har spillet en fremtrædende Rolle i erotiske forhold.”* Han anførte dog også samme sted, at svigagtig opnåelse af samleje kan føles strafværdigt også for en ugift kvinde, og konkluderer: *”Men Afgørelsen af baade, hvilken Svig der skal medtages, og om Vildfarelsen virkelig har været bestemmende, frembyder her så store Vanskeligheder, at det sikkert maa billiges, at ingen Lov og intet andet Udkast har dristet sig til at drage denne grænse¹⁴.”*

---

¹³ Betænkning 747 1975 s.10

¹⁴ U2. motiv. 188

Med U3 har man på trods heraf forsøgt at drage grænsen mellem den lovlige og den ulovlige svig. Bestemmelsens andet led omhandler herefter kun det tilfælde, hvor der foreligger en identitetsforveksling. Således er der, som ovenfor anført, intet kriminelt i at påstå, at man er multimillionær, eller på anden måde sige usandheder om ens evner.

Der stilles stadig krav om, at offeret skal være en kvinde, hvorfor tilsnigelse af kønslig omgængelse med personer af samme køn forudsætter, at gerningsmanden også er en kvinde. Med indførelsen af andet led om personforveksling kan det overvejes, om en kvinde kan tilsnige sig samlejelignende forhold med en anden kvinde.

Allerede i U1 anerkendte man, at kvinder kunne udøve sædelighedsforbrydelser mod andre kvinder, men anførte dog også, at det næppe havde den store betydning; i alt fald ikke på det tidspunkt. For at tage forskud på sådanne situationer, gjorde man bestemmelsen om kønslig omgængelse mellem personer af samme køn kønsneutral således, at den omfatter forhold både mellem mænd og mellem kvinder. Samme visionære tanke har man ikke gjort sig i spørgsmålet om en kvindes tilsnigelse af samlejelignende forhold med en anden kvinde, idet man har udeladt U3 § 201 i U3 § 205.

At der i bestemmelsen står ”*gerningsmand*” må siges at være uden betydning for om gerningsmanden kan være en kvinde. Dette kan udledes af, at man også i dag benytter den terminologi og anerkender, at en kvinde også kan udnytte en personforveksling hos en mand for derved at opnå et samleje.

Der skrives i motiverne til U3 at bestemmelsen gælder for ”*den, der tilsniger sig Samleje med en Kvinde udenfor Ægteskab, naar han benytter sig af, at der foreligger en Identitetsforveksling fra Kvindens Side*¹⁵.” (min fremhævelse)

Kommissionen forudsætter altså i motiverne, at gerningsmanden er en mand. Om denne forudsætning skyldes, at man ikke har tænkt på situationen med to kvinder, eller om det er et ønske om, at et sådant forhold ikke skal kriminaliseres, findes der ikke holdepunkter for at tage stilling til i forarbejderne. Det må derfor lægges til grund, at kommissionen ikke har overvejet situationen. Var det et ønske om ikke at kriminalisere forholdet, ville der have været knyttet en kommentar til, hvorfor man har udeladt U3 § 201 i U3 § 205.

---

¹⁵ U3. motiv. 321

5.6.a. Straffelovsforslag (1924) § 227:

”Med Fængsel indtil 6 Aar, under skærpende Omstændigheder med tugthus indtil 8 Aar, straffes den, som øver kønslig Usædelighed med en Person af samme Køn under Omstændigheder, der svarer til de i §§ 218-222, 224 og 225 angivne.

Stk.2. Med Fængsel indtil 3 Aar straffes den Person over 25 Aar, der øver kønslig Usædelighed med en Person af samme Køn, der ikke er fyldt 21 Aar.”

Man har i dette lovforslag valgt at genoptage bestemmelsen om at kriminalisere ethvert homoseksuelt forhold, til en person af samme køn under 21 år, såfremt gerningspersonen er over 25 år. Denne bestemmelse er tidligere blevet foreslået i U1, og begrundelsen for dens tilstedeværelse i dette lovforslag findes således i bemærkningerne til U1.

Kriminaliseringen af homoseksuel prostitution findes i lovforslagets § 232, der dog kun kriminaliserer den, der modtager betaling. Begrundelsen for kun at straffe den, der betales, er, at man i *”Betragtning af den i § 227, Stk.2, optagne ny Regel”* ikke har ment *”at kunne følge Kommissionens Forslag om Udvidelse af Straffebestemmelsen til ogsaa at omfatte den, der betaler for den usædelig Handling¹⁶.”*

Man har altså ment, at unge mænd var beskyttet af strfl § 227, stk.2 og ikke behøves den udvidede beskyttelse, det ville være at kriminalisere køberen af homoseksuelle ydelser.

5.6.b. Straffelovsforslag (1924) § 223:

”Med Fængsel indtil 4 Aar straffes den, der tilsniger sig Samleje med en Kvinde, der vildfarende anser Samlejet som ægteskabeligt.”

Som det bemærkes har lovforslaget ikke medtaget den del, der kriminaliserer benyttelsen af identitetsforveksling hos kvinden, hvorfor udeladelsen i straffelovsforslagets § 227 er fuldt ud forståelig. Om årsagen til, at man ikke har fulgt kommissionens forslag, anføres det blot, at man ikke finder, *”at der er praktisk Trang til at foreslå en særlig Straffebestemmelse for dette sidste forhold¹⁷.”*

---

¹⁶ RT 1924/25 A 3374

¹⁷ RT 1924/25 A 3372

Dette stemmer fint overens med Carl Torps advarsel mod at udvide bestemmelsen, da det kunne være vanskeligt at afgrænse den lovlige svig fra den ulovlige.

Det bemærkes endvidere, at strafferammen for bestemmelsen kun går op til 4 år mod de tidligere foreslåede 6 år.

5.7.a. Straffelovsforslag (1928) § 225:

”Med Fængsel indtil 6 Aar straffes den, som øver kønslig Omgængelse med en Person af samme Køn under Omstændigheder, der svarer til de i §§ 216-220 og 222 angivne.

Stk.2. Med Fængsel indtil 4 Aar anses den, der øver kønslig Usædelighed med en Person af samme Køn under 18 Aar. Straffen kan bortfalde, naar de pågældende er hinanden omtrent jævnbyrdige i Alder og Udvikling.

Stk.3. Med Fængsel indtil 3 Aar straffes den, der under Misbrug af en på Alder og Erfaring beroende Overlegenhed forfører en Person af samme Køn under 21 Aar til kønslig Usædelighed med sig.”

Med dette lovforslag udvides beskyttelsen af unge personer mod ældres udnyttelse. Kønslig omgængelse med personer under 15 år er altid strafbart jf. lovforslagets § 222. § 225 stk.2. udvider denne beskyttelse til 18 år for så vidt angår homoseksuelle forhold. Efter bestemmelsens stk. 3, beskyttes personer mellem 18 og 21 år mod forførelse fra en person af samme køn.

Udøvelsen af homoseksuelle forhold er altså i henhold til lovforslaget tilladt, når begge parter er over 21 år. Er en af parterne mellem 18 og 21 år er forholdet kun tilladt, når der ikke har fundet en i strfl § 225, stk.3, nævnt forførelse sted. Homoseksuelle forhold med personer under 18 år er som udgangspunkt altid strafbare dog således, at straffen kan bortfalde, når de pågældende er hinanden omtrent jævnbyrdige i alder og udvikling.

Med hensyn til homoseksuelle forhold mod betaling indeholder også dette lovforslag en bestemmelse desangående.

Bestemmelsen er enslydende med den i U1 § 213 stk.2 foreslåede bestemmelse og kriminaliserer således både den, der betaler såvel som den, der betales. Dette er en afvigelse i forhold til lovforslaget af 1924 og i bemærkningerne til lovforslaget er den forklaret med at ”*skønt det maa indrømmes, at man lettere vil komme det her omhandlede Forhold* (homoseksuel

prostitution) *til livs ved kun at straffe den, der modtager Betaling, synes det dog stødende at straffe denne, men ikke den betalende*¹⁸.”

5.7.b. Straffelovsforslag (1928) § 221:

”Med fængsel indtil 6 Aar straffes den, der tilsniger sig Samleje med en Kvinde, der vildfarende anser Samlejet som ægteskabeligt eller forveksler Gerningsmanden med en anden.”

Man har i dette lovforslag genoptaget tilsnigelsesbestemmelsens andet led, der omhandler identitetsforveksling ud fra hensynet til, at dette tilfælde formentlig er *”nok så praktisk som det andet i Paragraffen omhandlede Tilfælde*¹⁹.” Man har heller ikke i dette lovforslag overvejet muligheden for, at en kvinde udnytter en anden kvindes vildfarelse til at opnå kønslig omgængelse med sig. Derfor er bestemmelsen atter udeladt af lovforslagets § 225.

Det bemærkes, at strafferammen er hævet fra de sidst foreslåede 4 år til 6 år, der også var udgangspunktet i de første udvalgsbetænkninger.

5.8. Straffeloven af 15. april 1930

I 1930 vedtoges Lov nr. 1226 om en ny borgerlig straffelov. Bestemmelserne i strfl §§ 221 og 225, fik den ordlyd der var foreslået i straffelovsforslaget fra 1928. Dermed blev den retsstilling vedtaget, der undlader strfl § 221 i strfl § 225, og dermed hindrer, at der kan pålægges straf efter strfl § 225, jf. strfl § 221, for den kvinde, der tilsniger sig kønslig omgængelse med en anden kvinde.

Med hensyn til kriminaliseringen af homoseksuel prostitution blev bestemmelsen fra straffelovsforslaget fra 1924 vedtaget ordret, hvilket altså betød, at man nøjedes med at kriminalisere den, der modtager betaling for en sådan ydelse.

5.9. Lov nr. 163 af 31.maj 1961

I 1961 indsatte man i strfl § 225 et stykke 4:

---

¹⁸ RT 1927/28 A 5377

¹⁹ RT 1927/28 A 5374

Stk. 4. Den, der ved betaling eller løfte herom skaffer sig kønsligt forhold til en person af samme køn under 21 år, straffes med hæfte eller med fængsel indtil 1 år eller under formildende omstændigheder med bøde.”

Bestemmelsen kriminaliserer den, der køber sig til kønsligt forhold med en person af samme køn, der ikke er over 21 år. Som denne gennemgang viser, har det tidligere været foreslået at kriminalisere køberen af et homoseksuelt forhold, men lovgiverne endte med kun at kriminalisere sælgeren.

Det er denne beslutning, man med denne lov ønskede at gøre op med. Ønsket om at udvide kriminaliseringen af homoseksuelle forhold til også, i enkelte tilfælde at gælde den, der betaler sig til sådan en ydelse, begrundes med det stigende antal tilfælde af homoseksuel prostitution, der oplevedes, især i København, i denne periode.

Man havde i en udvalgsbetænkning af 1955 foreslået at hæve den seksuelle lavalder for homoseksuelle i strfl § 225, stk.2 til 21 år, da man regnede med, at omkring halvdelen af de mandlige prostituerede var i aldersgruppen 18-21 år.

En sådan lovændring ville imidlertid ramme alle homoseksuelle forhold mellem personer, hvoraf den ene er under 21 år, og i bemærkningerne til lovforslaget er herunder anført, at forslaget herved går ”ud over, hvad der fremtræder som det afgørende lovgivningsformål, at begrænse den homoseksuelle ungdomsprostitution²⁰.” Som følge heraf nøjedes man altså med at indsætte denne bestemmelse, i stedet for at indføre et generelt forbud mod homoseksuelle forhold til personer under 21 år.

En undersøgelse havde desuden vist, at unge mænd, der blev inddraget i homoseksuel prostitution ofte på et senere tidspunkt i deres liv blev straffet for grovere kriminalitet såsom, røveri vold og afpresning²¹.

Det kan undre, hvorfor man har valgt at indsætte bestemmelsen i strfl § 225 og ikke i strfl § 230, der omhandler den, der prostituerer sig til homoseksuelle forhold. Det virker som et brud på den orden, der ellers blev dannet i U3, hvorefter man udskilte prostitutionsbestemmelsen, da der ikke var tale om en kønsfrihedsforbrydelse. Ved at indsætte bestemmelsen i strfl § 225 har man blandet kønsfrihedsforbrydelser og forbrydelser af mere etisk/retspolitisk karakter sammen. Dette ændrer dog ikke ved, at bestemmelsen finder anvendelse på alle forhold, der opfylder

---

²⁰ FT 1960/61, 2.samling, A. 545

²¹ FT 1960/61 B 918

bestemmelsens gerningsindhold, og der stilles således ikke noget krav om, at køberen på en eller anden måde skal presse sælgeren til at sælge sin ydelse.

5.10. Lov nr. 212 af 4. juni 1965

I 1965 ophævedes det i 1961 indsatte stykke 4 i strfl § 225, om kriminalisering af køberen af en homoseksuel ydelse i det tilfælde, hvor sælgeren af ydelsen er under 21 år. Bestemmelsen havde givet anledning til en del betænkeligheder i forbindelse med vold og afpresningsforsøg over for homoseksuelle, som *”af frygt for at pådrage sig straf efter strfl § 225, stk.4, ikke har ønsket at indgive anmeldelse til politiet²².”* Man frygtede altså, at kriminaliseringen af køberen af disse ydelser, havde medført, at den prostituerede efterfølgende truede med at offentliggøre forholdet.

Derfor blev der i 1964 iværksat en undersøgelse af bestemmelsens virkninger. Undersøgelsen viste, at problemet med afpresning stort set var ikke-eksisterende, men at det dog forekom i enkelte tilfælde.

Undersøgelsen havde også til formål at vise om bestemmelsens indførelse havde medført en reduktion i omfanget af mandlig ungdomsprostitution.

En statistisk oversigt af 8. juni 1964 viste, at der i København ikke var sket en mærkbar nedgang i antallet af strfl § 230-sager. Omfanget af mandlig prostitution var altså ikke reduceret efter bestemmelsens indsættelse. Til gengæld viste undersøgelsen et klart fald i strfl § 225, stk.2-sager (41 sager i 1962 mod kun 17 sager i 1963). Kriminaliseringen af personer, der køber sig til kønslig omgængelse med personer af samme køn under 21 år, medførte altså et fald i antallet af sager om kønslig omgængelse med personer af samme køn, hvoraf den ene var mellem 15 - 18 år.

2. statsadvokat for København forklarer dette lidt spidsfindige resultat med, at kriminaliseringen af homoseksuelt forhold til de 18-21 årige prostituerede havde gjort det lettere for politiet at skride ind overfor den prostitution, der fandt sted blandt unge mænd i alderen 15 til 18 år, da det nu fremstod klart for politiet, at der var tale om mindreårige²³. Dette havde politiet svært ved før bestemmelsens indførelse, da mange drenge på 15-16 år ligner mænd på 18-20 år. De mænd, der ønsker at købe sig til homoseksuelt samvær, kunne derfor, før indførelsen af bestemmelsen, klare frisag som følge af uagtsomhed angående drengens alder, og der har i sådanne tilfælde ikke været rejst sigtelse. Med indførelsen af bestemmelsen har kunderne derfor søgt et forhold til de ældre

---

²² FT 1964/65 A 974

²³ FT 1964/65 B 823

prostituerede, da de ikke længere kan undskylde sig med, at de troede, at den prostituerede var ældre.

Trods denne positive sidegevinst ved lovens tilstedeværelse valgte man altså at ophæve den igen blot 4 år efter dens indførelse.

Bekæmpelsen af unges homoseksuelle prostitution foresloges i stedet bekæmpet på anden vis end ved kriminalisering af køberen. Herunder benyttelsen af den nu ophævede strfl § 199 om pålæg om at søge lovligt erhverv, samt en bedre administration af beværterlovens regler.

5.11. Lov nr. 248 af 9. juni 1967

Lovændringen i 1967 medførte bl.a. en ophævelse af strfl § 225, stk. 3, der kriminaliserede den, der ved en på alder og erfaring beroende overlegenhed forfører personer mellem 18 og 21 år til et homoseksuelt forhold.

Af betænkning af 24.maj 1967 fremgår det, at der var betænkeligheder ved at ophæve denne bestemmelse i forbindelse med meniges beskyttelse mod tilnærmelser fra befalingsmænd i militæret²⁴.

Justitsministeren anså imidlertid strfl § 220 for dækkende det tilfælde, hvor en befalingsmand udnytter sit hverv til at skaffe sig kønslig omgang med de menige.

Lovændringen medførte desuden en ophævelse af strfl § 230 om homoseksuel prostitution. Man ønskede ikke at anvende straffeloven som ”kontaktmiddel” til de personer, man ønskede at hjælpe ud af deres prostitution.

Man ville i stedet sætte et forsorgsarbejde i gang, der skulle baseres på ”*et antal socialt pædagogisk uddannede personer*”²⁵.

Udviklingen på dette område stemmer derfor overens med den generelle tendens til mindre straf og mere behandling, der prægede 60’erne og 70’ernes retspolitik.

5.12. Lov nr. 195 af 28. april 1976 § 225:

”Med fængsel indtil 6 År straffes den, som har kønslig omgængelse med en person af samme køn under omstændigheder, der svarer til de i §§ 216-220 og 222-223 angivne.”

---

²⁴ FT 1966/67 B 1415

²⁵ FT 1966/67 B 1415

Først bemærkes det, at stykke 2 er røget ud af bestemmelsen. Herefter gælder der den samme lavalder for homoseksuelle forhold som for heteroseksuelle forhold, nemlig 15 år.

Herudover har bestemmelsen fået tilført en henvisning til strfl § 223. Strfl § 223 beskytter adoptivbørn og plejebørn under 18 år mod seksuelle tilnærmelser fra pleje/adoptivforældrenes side. Bestemmelsens stykke 2 beskytter unge under 18 år mod forførelse ved groft misbrug af en på alder og erfaring berørende overlegenhed.

Før ophævelsen af strfl § 225, stk.2 var alle forhold til unge personer af samme køn under 18 år kriminaliseret, hvorfor strfl § 223 ikke hidtil har været medtaget i strfl § 225. Med denne lov ligestilles den homoseksuelle lavalder, med den heteroseksuelle, hvilket nødvendiggør indførelsen af strfl § 223 i strfl § 225.

Ligestillingen af den seksuelle lavalder for heteroseksuelle og homoseksuelle forhold havde ved flere lejligheder været til debat i Folketinget. I 1971 blev spørgsmålet om indførelse af samme lavalder for homoseksuelle og heteroseksuelle forhold bragt op i Folketinget, og allerede i 1973 blev der stillet forslag om en sådan ændring²⁶. Forslaget nåede dog aldrig til 3. behandling grundet folketingsvalget i december samme år.

I 1975 udkom straffelovrådet med en betænkning vedrørende den seksuelle lavalder. Straffelovrådet havde fået til opgave at vurdere, de konsekvenser en nedsættelse af den seksuelle lavalder for heteroseksuelle forhold fra 15 til 14 år ville medføre. Desuden skulle det vurderes, hvad en nedsættelse af den seksuelle lavalder for homoseksuelle forhold fra 18 til 14 år ville betyde.

På baggrund af bl.a. retslægerrådet, der udtalte, at *”Alt taget i betragtning finder rådet dog ikke fornødent grundlag for at udtale sig imod, at lavalderen nedsættes som påtænkt²⁷”*, foreslog straffelovrådet den seksuelle lavalder for heteroseksuelle forhold nedsat til 14 år.

Retslægerrådet udtalte større betænkeligheder ved at nedsætte den seksuelle lavalder for homoseksuelle forhold, men ville dog heller ikke udtale sig imod en sådan ændring. Desuden var der blevet anført betænkeligheder ved en nedsættelse, idet drenge ofte modnes senere end piger. Straffelovrådet konkluderer imidlertid, at der må lægges stor vægt på hensynet til *”værdien af en social accept af homoseksualitet og ønsket om at modvirke den diskriminering, der er en følge af strafferetlige særregler²⁸”*.

---

²⁶ FT 1970/71 F 5593-5596

²⁷ Betænkning 747 1975 s.37

²⁸ Betænkning 747 1975 s.32

Da man imidlertid ikke kunne opnå et flertal i Folketinget for en nedsættelse af den seksuelle lavalder til 14 år, nøjedes man med at indføre ligestilling med hensyn til seksuel lavalder, således, at den seksuelle lavalder for alle seksuelle forhold efter lovens ikrafttræden var 15 år.

5.13.a. Lov nr. 256 af 27. maj 1981 § 225:

”Bestemmelserne i §§ 216-220 og 222-223 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til kønslig omgængelse med en person af samme køn.”

I 1981 ophævedes den særlige strafferamme i strfl § 225. Hermed blev homoseksuelle sædelighedsforbrydelser rent strafudmålingsmæssigt ligestillet med de heteroseksuelle sædelighedsforbrydelser. Ændringen skyldes især den omstændighed, at man i samme lov hævdede strafferammerne for de fleste sædelighedsforbrydelser således, at f.eks. voldtægt af særlig farlig karakter kunne give op til 10 års fængsel. Opretholdelsen af den noget lavere strafferamme på 6 år i strfl § 225 fandtes derfor uhensigtsmæssig.

I forbindelse med, at man havde ændret ordlyden i strfl § 224 således, at man fjernede ledet om, at der skulle idømmes en forholdsmæssig mindre straf i sådanne tilfælde, havde man ligestillet den rene voldtægt med voldtægt efter strfl § 224, rent strafudmålingsmæssigt. Derfor var det oplagt at ophæve den særlige strafferamme i strfl § 225, således, at også disse forbrydelser kunne ligestilles med de ”rene” forbrydelser.

Af justitsministeriets betænkning over lovforslaget fremgår det, at man havde overvejet, hvorvidt strukturen i sædelighedskapitlet efter lovændringen ville være hensigtsmæssig. Man erkendte altså, at det, efter ophævelsen af den særlige strafferamme i strfl § 225, ikke længere var nødvendigt at opretholde den struktur, hvorefter der er en særlig hjemmel for kønslig omgængelse med en person af samme køn under omstændigheder, der svarer til de fleste sædelighedsforbrydelser. Justitsministeriet fandt imidlertid, at det kun ville være hensigtsmæssigt at ændre den systematik *”i forbindelse med en mere samlet revision af straffelovens 24. kapitel om forbrydelser mod kønssædeligheden”*²⁹.

En sådan samlet revision har endnu ikke fundet sted, hvorfor strukturen stadig er gældende i dag.

---

²⁹ FT 1980/81 B 857

5.13.b. Lov nr. 256 af 27. maj 1981 § 221:

”Med fængsel indtil 6 år straffes den, der tilsniger sig samleje med en person, der vildfarende anser samlejet som ægteskabeligt eller forveksler gerningsmanden med en anden.”

Det bemærkes, at ordet ”kvinde” er blevet erstattet af ordet ”person”. Lovændringen i 1981 medførte altså, at der ikke længere stilles krav om, at offeret skal være en kvinde. Ændringen skyldes, at man også ændrede strfl §§ 216 og 217, således, at også mænd kunne være ofre for disse forbrydelser. Før ændringen var man nødt til at anvende strfl § 260 om ulovlig tvang i sammenstød med strfl § 232 om blufærdighedskrænkelser i tilfælde, hvor en kvinde tiltvang sig samleje med en mand. Dette er rent strafferammemæssigt et problem, idet strafferammen for blufærdighedskrænkelser ikke er nær så høj som de 10 år, der efter den nye lov skulle være strafmaksimum for voldtægt.

For at undgå sådanne uhensigtsmæssigheder valgte man at kønsneutralisere sædelighedsbestemmelserne, herunder også strfl § 221.

Herefter er det ikke blot det tilfælde, hvor en kvinde tilsniger sig kønslig omgængelse med en anden kvinde, der falder udenfor bestemmelsens anvendelsesområde, men også det tilfælde, hvor en mand tilsniger sig kønslig omgængelse med en anden mand. Dette sidste forhold, var selvfølgelig heller ikke omfattet af strfl § 221 før lovændringen, men efter kønsneutraliseringen, virker det uhensigtsmæssigt, at beskytte mænd mod kvinder, der tilsniger sig kønslig omgængelse og ikke mod mænd, der tilsniger sig kønslig omgængelse.

5.14. Lov nr. 372 af 7. juni 1989 § 3:

”Registrering af partnerskab har med de i § 4 anførte undtagelser samme retsvirkning som indgåelse af ægteskab

Stk. 2. Bestemmelser i dansk lovgivning, som omhandler ægteskab og ægtefæller, skal anvendes tilsvarende på registreret partnerskab og registrerede partnere.”

I 1989 indførtes en lov, der gjorde det muligt for personer af samme køn at lade deres partnerskab registrere. Efter lovens § 3 skulle en sådan registrering have de samme retsvirkninger som indgåelse af ægteskab og bestemmelser i lovgivningen, der omhandlede ægteskab skulle efter stk.2, finde tilsvarende anvendelse med hensyn til registreret partnerskab.

Herefter opstår spørgsmålet, hvorvidt kønslig omgængelse med personer af samme køn kan sidestilles med ægteskabeligt samleje, som det forstås i strfl § 221. Svaret herpå fremgår ikke klart af loven, idet den blot henviser til ægteskab og ægtefæller, men intet nævner om ægteskabeligt samleje. Derfor kræves en mere uddybende fortolkning af bestemmelsen.

Loven bygger på en betænkning om homoseksuelles vilkår, hvori der indgår en skitse til et lovforslag om indførelse af en registreringsordning. Ifølge bemærkningerne til skitsen medfører lovens § 3, at *”alle lovbestemmelser, hvori der indgår ordet ”ægteskab” eller ”ægtefæller”, eller som i øvrigt tillægger indgåelse af ægteskab retsvirkninger, finder tilsvarende anvendelse på det registrerede partnerskab³⁰.”*

Bemærkningen *”eller som i øvrigt tillægger indgåelse af ægteskab retsvirkninger”* kunne tyde på, at man tillagde indførelsen af registreret partnerskab en ret omfattende betydning. Det er dog ikke åbenbart klart, at dette medfører en sidestilling mellem et ægtepars kønslige omgængelse og et registreret pars ditto.

At en sådan sidestilling har været tilsigtet fremgår tydeligere af en anden bestemmelse i samme skitse. Det foresloges nemlig at indføre et 2. stykke i strfl § 225, hvorefter det skulle tydeliggøres, at registreret partnerskab skulle sidestilles med ægteskab i strfl §§ 218, 220 og 221³¹. Herefter kan der ikke være tvivl om, at hensigten fra kommissionens side har været at ligestille de to samlivsformer, også for så vidt angår deres kønslige omgængelse med hinanden.

Det virker dog noget uigennemtænkt, at man har villet indsætte en bestemmelse i strfl § 225, der udvider begrebet *”ægteskabeligt samleje”* til også at omfatte kønslig omgængelse med personer, der har indgået et registreret partnerskab, uden at indsætte strfl § 221 i strfl § 225, stk. 1, hvilket er en forudsætning for overhovedet at kunne straffe.

Ændringen i strfl § 225 blev udeladt ved gennemførelsen af lov om registreret partnerskab, og spørgsmålet er herefter, om det faktum, at man *ikke* har indført bestemmelsen, skulle medføre, at man ikke har ønsket at sidestille ægteskabeligt samleje med kønslig omgængelse mellem registrerede partnere.

Hertil kan det anføres, at man i stedet for at indsætte et stykke 2 i strfl § 225 indsatte det gældende stk. 2 i § 3 i Lov om registreret partnerskab, der ikke var med i straffelovskommissionens skitse. Herefter fremgår det af *denne* bestemmelse, at bestemmelser i dansk ret, der omhandler ægteskab og ægtefæller, tillige finder anvendelse for registrerede partnere.

---

³⁰ Betænkning 1127/89 s.115

³¹ Betænkning 1127/89 s.113

Om en sådan henvisning er nok til at opfylde legalitetskravet i strfl § 1 må afhænge af, hvorvidt f.eks. strfl § 218 finder anvendelse på forhold begået overfor en registreret partner, idet kommissionen tillige ville have en særlig bestemmelse i strfl § 225 angående strfl § 218. Bestemmelsen regulerer forhold begået udenfor ægteskab, hvilket betyder, at såfremt man forbryder sig mod strfl § 218 overfor sin ægtefælle, kan der ikke straffes. Gælder denne indskrænkning også for registrerede partnere, må det lægges til grund, at Lov om registreret partnerskab § 3, stk.2 bevirker, at særbestemmelserne vedrørende ægteskab og ægteskabeligt samleje i strfl §§ 218, 220 og 221, tillige skal finde anvendelse for registrerede partnere.

Om anvendelsen af strfl § 218 i forhold til registrerede partnere skriver Waaben, at det må have været lovgivernes tanke, at bestemmelsen *"ikke omfatter forhold der begås af en partner over for den anden part i et registreret partnerskab"*³². Dette betyder, at selvom ordlyden ikke har ændret sig i strfl § 218, som det f.eks. er tilfældet med strfl § 208, finder Waaben alligevel, at bestemmelsens undtagelse finder anvendelse på registrerede partnere. Lov om registreret partnerskab § 3 stk. 2, er altså ifølge Waaben tilstrækkelig hjemmel til at udvide anvendelsesområdet i straffelovens bestemmelser for så vidt angår de bestemmelser, der omhandler ægteskab.

Waabens konklusion om, at det må have været lovgivernes tanke, at registreret partnerskab i denne sammenhæng skal sidestilles med ægteskab, stemmer fint med det, der også fremgår af betænkningen som loven bygger på. Waaben begrundet imidlertid sin konklusion med det forhold, at strfl § 218 er nævnt i strfl § 225 og, at det af *denne* grund må have været lovgivernes tanke, at begreberne også skal gælde overfor registreret partnere. Denne argumentation er svær at følge idet, strfl § 218 altid har været nævnt i strfl § 225 også før indførelsen af Lov om registreret partnerskab. Strfl § 218 er nævnt i strfl § 225 for at give hjemmel til at straffe i de tilfælde, hvor en mand har udnyttet en anden mands sindssygdom til at opnå kønslig omgang med sig og ikke for at undtage forhold begået mellem registrerede partnere.

Det må derfor være uden betydning for fortolkningen af, hvorvidt Lov om registreret partnerskab har udvidet begreberne *"udenfor ægteskab"* og *"ægteskabeligt samleje"* om strfl § 225 medtager de enkelte bestemmelser eller ej. Dette har kun betydning med hensyn til, hvorvidt et sådant forhold kan straffes. Begrebet *"ægteskabeligt samleje"* kan godt dække den kønslige omgang der foregår mellem et registreret par, uden at strfl § 225 behøves at henvise til strfl § 221.

---

³² Waaben s.57

Herefter må det lægges til grund, at indførelsen af Lov om registreret partnerskab, har udvidet begreberne ”udenfor ægteskab” og ”ægteskabeligt samleje”, til også at omfatte henholdsvis forhold begået udenfor det registrerede partnerskab, henholdsvis den kønslige omgængelse, der finder sted mellem et registreret par.

Dette bevirker, at første led i strfl § 221 efter indførelsen af loven, kan tænkes overtrådt overfor en person af samme køn. Igen vil der dog ikke kunne straffes for tilsnigelse af samleje, da strfl § 225 ikke indeholder en henvisning til strfl § 221.

5.15. Lov nr. 141 af 17 marts 1999 § 225:

”Bestemmelserne i §§ 216-220 og 222-223a finder tilsvarende anvendelse med hensyn til kønslig omgængelse med en person af samme køn.”

I 1999 fik straffeloven en bestemmelse, der kriminaliserede den, der som kunde mod betaling har samleje med en person under 18 år (strfl § 223a). Ændringen af strfl § 225 i 1999 medførte blot en tilføjelse af denne nye bestemmelse, således at betaling af homoseksuelle ydelser med personer under 18 år også blev gjort strafbar.

5.16. Sammenfatning

I dette kapitel er gennemgået kriminaliseringen og afkriminaliseringen af homoseksuelle forhold. Området har som det bemærkes gennemgået en stor omvæltning og er i dag reguleret på fuldstændig samme vilkår som forhold mellem heteroseksuelle.

Som denne gennemgang viser, har retsstillingen med hensyn til tilsnigelsesbestemmelsen langsomt udviklet sig fra et meget teoretisk problem, til et problem, der måske ikke er så usandsynligt endda.

Fra 1933–1981 var det kun kvinder, der kunne være ofre for strfl § 221, hvilket krævede, at også gerningsmanden skulle være kvinde førend problemet opstod. Det er svært at forestille sig, hvordan en kvinde skulle tilsnige sig samlejelignende forhold med en anden kvinde, og det kan derfor ikke bebrejdes forfatterne til udvalgsarbejderne i starten af sidste århundrede, at de ikke har tænkt på denne situation.

Da man i 1981 gjorde strfl § 221 kønsneutral og dermed anerkendte, at mænd kunne være ofre for seksuelle forbrydelser så vel som kvinder, overså man imidlertid denne problematik.

I 1989 var man opmærksom på, at indførelsen af registreret partnerskab kunne få en række konsekvenser for strafferetten. Dette gjaldt bl.a. strfl § 208 om bigami. Man var også opmærksom på at ægteskabeligt samleje, efter lovens ikrafttrædelse tillige kunne omfatte seksuelt samvær mellem registrerede partnere. Man foreslog endda en bestemmelse, hvorefter det klart fremgik, at de to begreber skulle sidestilles, dog uden samtidigt at foreslå strfl § 221 indsat i strfl § 225. Alligevel må det lægges til grund, at lovens indførelse har udvidet begrebet ”ægteskabeligt samleje”, til også at omfatte kønslig omgang mellem et registreret par.

Situationen kan herefter lige så vel opstå i homoseksuel form, som i heteroseksuel form, og udeladelsen af strfl § 221 i strfl § 225 kan herefter ikke begrundes i de faktiske omstændigheder.

Ser man på udviklingen angående den homoseksuelle prostitution, konstateres det, at der gennem tiderne har været vidt forskellige reguleringer, der har skulle dæmme op for adfærden. Således foreslog man i U1 at kriminalisere både køber og sælger uanset deltagernes alder. I Straffeloven fra 1930 havde man dog kun en bestemmelse, der kriminaliserede sælgeren. I 1961 indsatte man så en bestemmelse, der kriminaliserede køberen af homoseksuelle ydelser i de tilfælde, hvor den prostituerede var under 21 år. Bestemmelsen blev allerede ophævet igen fire år efter, og i 1967 ophævede man den bestemmelse, der kriminaliserede prostitution af homoseksuelle ydelser. Det sidste, der er sket på dette område, skete i 1999, hvorefter det gælder, at man kan straffe køberen af en homoseksuel ydelse i de tilfælde, hvor den prostituerede er under 18 år.

Man er altså i slutningen af sidste århundrede endt med en modsat strategi, end den man havde i starten af sidste århundrede, hvor strategien var at kriminalisere sælgeren.

Strfl § 225 er gennem tiden blevet mindre og mindre betydningsfuld og i 1981 mistede den sin særlige strafferamme. Den eneste forskel, der i dag er på reguleringen af homoseksuelle forhold og heteroseksuelle forhold, er problematikken om tilsnigelsesbestemmelsen, der dog, som denne gennemgang viser, skyldes en lapsus fra lovgivernes side, og ikke en politisk vilje til at forskelsbehandle den homoseksuelle tilsnigelse.

Der er altså ikke længere nogen grund til at opretholde systematikken i straffelovens 24. kapitel, og spørgsmålet er derfor, om strfl § 225 er fuldstændig overflødig og på den baggrund burde ophæves.

6. Konsekvenser ved ophævelse af straffelovens § 225

Før man kan ophæve en bestemmelse, er man nødt til at undersøge, hvilke konsekvenser en sådan ophævelse medfører. Derfor følger en diskussion af hvorvidt strfl § 224 fremover vil kunne anvendes på de tilfælde, der før en ophævelse skulle dømmes efter strfl § 225. Desuden diskuteres det om der rent strafudmålingsmæssigt kan være betænkeligheder ved at ophæve strfl § 225. Til sidst diskuteres det, hvilke lov-tekniske konsekvenser en ophævelse vil medføre.

6.1. Substituerbarheden af straffelovens § 225

En ophævelse af strfl § 225 kræver, at der findes en anden måde at straffe homoseksuelles sædelighedsforbrydelser på. Strfl § 224 omhandler anden kønslig omgængelse end samleje og et homoseksuelt forhold vil utvivlsomt falde ind under denne betegnelse. Strfl § 224 vil efter en ophævelse af strfl § 225 fuldt ud kunne bruges som hjemmelsgrundlag for homoseksuelles sædelighedsforbrydelser. Dette giver anledning til at diskutere, hvorvidt strfl § 224 allerede i dag kunne tænkes at finde anvendelse ved homoseksuelles sædelighedsforbrydelser, således at den mand, der tilsniger sig analt samleje, med en anden mand vil kunne ifalde straf efter strfl § 224, jf. strfl § 221.

Da straffeloven indeholder en specifik bestemmelse, der regulerer området for homoseksuelles sædelighedsforbrydelser ville det, ud fra en lex specialis-lignende betragtning, være imod god fortolkningsskik at benytte den mere generelle regel om anden kønslig omgængelse. Herudover må man sige, at når strfl § 225 positivt udelader strfl § 221 må dette respekteres og en tolkning i strid med dette må forkastes. Oluf Krabbe har i øvrigt om anvendelsen af strfl § 224 opstillet en række betingelser, der alle skal være opfyldt, før man kan anvende bestemmelsen, herunder det ret åbenlyse, at der ikke må være tale om et egentligt samleje. Som punkt c) nævnes det, at forholdet skal være ”*øvet mellem Personer af forskelligt Køn*”³³. Herefter må det forkastes, at man i dag kan anvende strfl § 224 ved tilsnigelse af homoseksuelt samvær.

Ophæves strfl § 225 er situationen straks en anden. Der vil herefter ikke være en speciel regel, der går forud for den mere generelle, og kravet om, at personerne skal være af forskellige køn, mister sin begrundelse.

---

³³ Krabbe s.467

Det bør dog utvivlsomt fremgå af forarbejderne til en eventuel lovændring, at ophævelsen af strfl § 225 ikke sker, fordi man ikke længere anser forholdene for strafværdige, men fordi man finder, at strfl § 224 fremover skal være hjemmelsgrundlaget.

Kriminaliseringen af homoseksuelles sædelighedsforbrydelser bliver altså ikke berørt af, at ophæve strfl § 225 med undtagelse af tilsnigelsesbestemmelsen, der ved denne manøvre bliver gjort anvendelig også på homoseksuelle forhold, idet strfl § 224 allerede medtager strfl § 221.

Der sker altså ingen forskel i strafværdigheden af homoseksuelles sædelighedsforbrydelser, men det kan tænkes, at der strafudmålingsmæssigt i dag gøres forskel på, om der er tale om en sædelighedsforbrydelse af homoseksuel karakter eller ej.

En gennemgang af retspraksis på området skal derfor vise, om sædelighedsforbrydelser efter strfl § 224 straffes lige så hårdt som sædelighedsforbrydelser efter strfl § 225.

6.2 Strafudmålingen

Da man i 1981 ophævede den særlige strafferamme for homoseksuelle sædelighedsforbrydelser, var det for at ligestille homoseksuelle og heteroseksuelle forhold. Det har uden tvivl været hensigten, at disse forhold herefter skulle straffes ens, i det omfang de *var* ens. Dette fremgår klart af folketingsdebatten, hvor politikere fra alle partier kunne enes om, at en ligestilling på dette område var ønskværdig. Se således f.eks. Poul H. Møller fra Kristeligt Folkepartis indlæg, hvor han siger, at forslaget om at ”*overgreb mod homoseksuelle skal ligestilles med samme overgreb imod heteroseksuelle, naturligvis er anbefalelsesværdigt. Vi mener, det er rimeligt, at der bliver lighed på disse områder*³⁴.”

Selvom politikernes intentioner er klare, kan det ikke udelukkes, at domstolene ikke har dømt i overensstemmelse hermed, hvorfor en analyse af retspraksis på området findes nødvendig. Der er i analysen kun medtaget domme fra efter 1981, da tidligere domme er uden betydning med hensyn til, hvad dette afsnit tilsigter en afklaring på.

I en Vestre Landsret dom refereret i TfK 2002 s.398, blev en mand idømt 3 måneders fængsel for gentagne gange at have haft en hånd i skridtet på en 13-årig pige og i et enkelt tilfælde at have slikket hendes kønsdel. En anden mand blev i en Vestre Landsrets dom refereret i TfK 2004 s.235 idømt 4 måneders fængsel for ved flere lejligheder at have ført en eller flere fingre ind i en 11-årig piges skede. De to sager minder ualmindeligt meget om hinanden, og den lille forskel i

---

³⁴ FT 1980/81 F 7444

strafudmålingen kan skyldes den lidt højere strafferamme, der er for forhold begået mod børn under 12 år.

I en Østre Landsret dom refereret i TfK 2002 s.447 blev en mand idømt 6 måneders fængsel for at have haft en finger i endetarmen på sin 16-årige stedsøn samt at have slikket ham omkring endetarmen, mens stedsønnen sov. Da drengen var over 15, kan det virke som om der i denne sag er straffet hårdere end i de ovenfor refererede sager. Det bør dog bemærkes, at der både straffes efter strfl § 223, stk.1 og strfl § 218, stk.1. Desuden havde manden stjålet en pung, hvilket der også blev taget hensyn til under strafudmålingen.

De 6 måneder, der dømtes for i ovennævnte dom, stemmer i øvrigt godt overens med en Østre Landsrets dom refereret i DiK 1999-2001 s.182. Her blev en mand idømt 5 måneders fængsel for adskillige gange at have stukket en finger op i en 5-årig piges kønsdel.

En dom fra Østre Landsret, refereret i DiK 1987-1989 s.144, resulterede i 4 måneders fængsel til en mand, der ved flere lejligheder havde befølt og stukket en finger op i flere 8-10-årige pigers kønsdele.

Det må herefter konstateres, at straffen for at beføle og stikke fingre op intime steder er på ca. 3-5 måneder. Straffen stiger, når gerningsmanden formår offeret at sutte på sit kønslem. Se herved Vestre Landsrets dom, refereret i DiK 1983-1986 s. 141, hvor der blev givet 8 måneders fængsel til manden, der havde gnedet på sin 6-årige datters kønsdel, samt formået hende til at slikke hans kønslem.

8 måneders fængsel var også resultatet i en Østre Landsrets dom, refereret i DiK 1987-1989 s.143. Her havde en mand befølt sin samleverskes 13-14-årige datter i skridtet, mens han onanerede til sædafgang på hendes mave.

En mand, der havde ført sit erigerede kønslem op mellem endebalderne på en 4-årig dreng og derved opnået sædafgang, blev i Vestre Landsrets dom refereret i DiK 1983-1986 s.142-143, idømt 6 måneders fængsel, hvoraf de 3 gjordes betinget.

Har forholdet haft en længerevarende karakter, viser retspraksis, at straffen stiger betydeligt. Således blev en mand idømt 2 år og 6 måneders fængsel for i en periode på ca. 7 år at have haft kønslig omgang med sin stedsøn. Manden havde ved flere lejligheder formået at få stedsønnen til at sutte hans lem, mens han selv havde suttet på drengens kønslem. Desuden havde han adskillige gange forsøgt at gennemføre et analt samleje med drengen, og i et par af tilfældene var dette lykkedes. Vestre Landsrets dommen er refereret i TfK 2000 s.428/3.

2 år og 6 måneder var også resultatet af en Østre Landsret dom refereret i TfK 2002 s. 236/1. Her havde en mand gennem en periode på ca. 5 år flere gange haft kønslig omgang med sin steddatter. Manden havde bl.a. forsøgt at føre sit erigerede lem op i pigens skede, hvilket dog mislykkedes. I andre tilfælde havde han stukket en finger op i hendes skede, mens han onanerede sit kønslem til sædafgang.

En ung mand havde i tiden, fra han var 17 år, til han var 22 år, i 5 tilfælde haft analt samleje med en dreng på 5-10 år. Desuden havde han opfordret drengen til at røre hans lem, hvilket drengen imidlertid afslog. Østre Landsret fastsatte straffen herfor til fængsel i 2 år. Dommen er trykt i TfK 2004 s. 49.

Ligeledes med fængsel i 2 år blev en anden mand straffet, idet han blev fundet skyldig i at have haft kønslig omgang med sin datter. Manden havde ved flere lejligheder gennem en periode på ca. 1 år, fået datteren til at tage hans kønslem i munden, og derigennem opnået sædafgang. Desuden havde han året efter gnedet sit kønslem op mod pigens endetarmsåbning og igen fået hende til at sutte hans kønslem, hvorved han fik sædafgang. Vestre Landsrets dommen er trykt i TfK 2000 s. 126.

Selvom de nævnte domme er svært sammenlignelige, kan det konstateres, at der ikke er nogen bemærkelsesværdig forskel på, hvordan dommerne dømmer sager, der skal behandles efter strfl § 225 i forhold til de sager, der skal bedømmes efter strfl § 224. Der kan derfor ikke være nogen betænkeligheder rent strafudmålingsmæssigt i at ophæve strfl § 225 og anføre disse sager under strfl § 224. Dette vil ydermere have den fordel, at dommere i fremtiden vil have et større bedømmelsesgrundlag i sager om sædelighedsforbrydelser, idet domssamlingerne fremover ikke vil skelne mellem strfl § 224-sager og strfl § 225-sager; de vil alle blive anført under strfl § 224. Den enkelte dommer vil naturligvis stadig kunne se om det konkrete tilfælde, der nu skal dømmes for, er af homoseksuel karakter. Benytter dommeren sig af domssamlinger under strafudmålingen, står det imidlertid ikke umiddelbart klart om det forhold, der i domssamlingen minder om det forhold, der skal afsiges dom over, er af homoseksuel karakter. Hermed øges retsenigheden, og risikoen for arbitrære strafudmålinger på dette område mindskes.

Gennemgangen af domme på dette område har desuden vist, at der er uenighed med hensyn til den citering, der skal gives, når der dømmes for en sædelighedsforbrydelse, der indebar anden kønslig omgængelse end samleje. I langt de fleste sager benyttes citeringen: strfl § 224 jf. den relevante bestemmelse, f.eks. strfl § 216. Der forekommer dog tilfælde hvor citeringen har været strfl § 216 jf. strfl § 224, se f.eks. U.2005.2649 Ø, ØLD i TfK 2002.275 og VLD i TfK 2004.367

(strfl § 222, stk. 2 jf. § 224). Til støtte for denne citeringsform kan det anføres, at både gerningsindhold og strafferamme er placeret i strfl § 216 og, at strfl § 224 og strfl § 225 mere har karakter af almene bestemmelser, der for så vidt godt kunne være placeret i straffelovens almindelige del, men som blot er placeret i kapitel 24, idet de kun finder anvendelse for bestemmelser i dette kapitel. Der straffes altså efter voldtægtsbestemmelsen jf. udvidelsen i de almene bestemmelser om anden kønslig omgængelse end samleje. På samme måde som der straffes efter strfl § 216 jf. strfl § 21 i de tilfælde, hvor egentligt samleje ikke er opnået, men blot forsøgt opnået.

Efter ophævelsen af den særlige strafferamme i strfl § 225 og den formildende omstændighed, der henvises til i strfl § 224, kunne noget tyde på, at en mere korrekt citering ville være først at citere det delikt, hvoraf strafferammen fremgår, og derefter citere udvidelsesbestemmelsen. Dette er den gængse citeringsform i andre sammenhænge. Således straffes dokumentfalsk efter strfl § 172 jf. strfl § 171 og bedrageri efter strfl § 285 jf. strfl § 279.

Omvendt kan det anføres, at strfl §§ 224 og 225 grundet deres særlige karakter, selvstændigt hjemler straf, selvom det ikke udtrykkeligt fremgår heraf. Det kan således anføres, at de henvisninger, bestemmelserne indeholder, udgør strafgrundlaget, og at der på den baggrund kan straffes efter disse med en efterfølgende henvisning til, under hvilke omstændigheder bestemmelsen er overtrådt.

Om citeringsformen nævner Knud Waaben, at *”hvis en person ved de i § 216 nævnte midler opnår anden kønslig omgang end samleje straffes han efter § 224, jf. § 216, se fx U.1995.299 H og 1996.1195H³⁵”*. Waaben argumenterer imidlertid ikke for, hvorfor dette skulle være det rigtige, men henviser blot til de to domme. Det må dog lægges til grund, at denne opfattelse er den mest dominerende, hvorfor en omvendt citering kun ses undtagelsesvist.

Der kan herefter argumenteres for begge citeringsformer, og det er i realiteten uden betydning, hvilken citeringsform, der benyttes. Det ville dog være at foretrække, hvis der fra anklagemyndighedens og domstolenes side kunne dannes konsensus om hvilken citeringsform, der skulle anvendes.

6.3 Lov-tekniske konsekvenser

En ophævelse af strfl § 225 kan tænkes at få konsekvenser for andre bestemmelser, der indeholder en henvisning til bestemmelsen. En sådan henvisning findes f.eks. i strfl § 93, stk.3.

---

³⁵ Waaben s. 49

Efter denne bestemmelse er forældelsesfristen i sager hvor overtrædelse af strfl §§ 224 og 225, jf. § 223, stk.1, i intet tilfælde under 10 år. Stedbørn mv. der er blevet seksuelt udnyttet af deres værge, kan altså anmelde disse overfald op til 10 år efter forbrydelsen har fundet sted, dog således, at fristen først begynder at løbe når forurettede er fyldt 18 år, jf. strfl § 94, stk.4. På den måde ligestilles stedbørn med biologiske børn i forældelsesmæssig henseende, idet forældelsen på overtrædelse af strfl § 210 allerede er 10 år jf. strfl § 93, stk.1, nr. 3.

Ophæves strfl § 225 vil en henvisning til denne bestemmelse savne enhver mening. Bestemmelsen henviser dog også til strfl § 224, der efter ophævelsen vil være hjemmelsbestemmelsen for overfald af både heteroseksuel og homoseksuel natur. Henvisningen til strfl § 224 vil herefter være tilstrækkeligt for også at give de stedbørn mv. der er blevet overfaldet af deres værge gennem homoseksuelle handlinger, 10 år til at anmelde forholdet. Hermed kan man blot fjerne henvisningen til strfl § 225 i strfl § 93, stk. 3.

Også strfl § 94, stk. 4, indeholder en henvisning til strfl § 225. Bestemmelsen medfører, at forældelsesfristen for de sædelighedsforbrydelser, der bliver begået over for unge under 18 år, først begynder at løbe når den forurettede er fyldt 18 år. Igen indeholder bestemmelsen udover en henvisning til strfl § 225, en henvisning til strfl § 224. Efter samme argumentation som nævnt ovenfor vil problemet kunne løses blot ved at fjerne henvisningen til strfl § 225.

Gennemgås samtlige bestemmelser i Straffeloven og Retsplejeloven, ses det, at de bestemmelser, der henviser til strfl § 225 tillige indeholder en henvisning til strfl § 224. Der findes altså ikke i disse love særregler for homoseksuelle sædelighedsforbrydelser. Derfor kan man blot fjerne henvisningerne til strfl § 225, da bestemmelserne indeholder en henvisning til strfl § 224.

Dette gælder udover de nævnte bestemmelser også strfl § 236, stk.1 om pålæg om ikke at indfinde sig i offentlige parker mv. Desuden gælder det rpl § 29a, stk.1, om dørlukning under domsforhandlingen, rpl § 185, stk.2, om oplysninger vedrørende forurettedes tidligere seksuelle adfærd, rpl § 741a, stk. 1-3 om advokatbistand til den forurettede og rpl § 841, stk.2, ligeledes om dørlukning.

Straffelovens § 210 om incest, indeholder ikke en henvisning til hverken strfl § 224 eller strfl § 225. Alligevel finder bestemmelsen anvendelse, hvor anden kønslig omgængelse end samleje er opnået, ligesom homoseksuelle overgreb er omfattet. Dette fremgår af bestemmelsens stykke 3. En ophævelse af strfl § 225 vil derfor ikke få konsekvenser for denne bestemmelse. Alligevel burde man slette linjen, der omhandler kønslig omgængelse med personer af samme køn, for konsekvent at undgå overflødige særregler vedrørende sædelighedsforbrydelser af homoseksuel karakter.

6.4 Sammenfatning

Dette kapitel har vist, at der ikke er noget til hinder for at ophæve strfl § 225 med hensyn til kriminaliseringen af homoseksuelle sædelighedsforbrydelser. Det vil stadig efter en eventuel ophævelse af strfl § 225 være muligt at straffe en sådan adfærd. Hjemmelsgrundlaget vil blot blive en anden.

Heller ikke med hensyn til den udmålte straf for homoseksuelle sædelighedsforbrydelser vil der være nogle betænkeligheder ved at ophæve strfl § 225. Gennemgangen af retspraksis har vist, at straffe efter strfl § 224 også i de konkrete tilfælde svarer til straffe udmålt efter strfl § 225.

Lov-teknisk kræver en ophævelse af strfl § 225 blot, at de henvisninger andre bestemmelser har til strfl § 225 slettes. Bestemmelserne indeholder i forvejen en henvisning til strfl § 224, hvorfor sædelighedsforbrydelser af homoseksuel karakter, stadig vil være omfattet af bestemmelserne.

7. Sædelighedsforbrydelser i et nordisk perspektiv

Konstruktionen, hvorved man kun straffer for voldtægt, hvor der er tale om et egentligt samleje, og ellers straffer for anden kønslig omgang eller anden kønslig omgang med person af samme køn, er unik i forhold til de omkringliggende landes konstruktion. I det følgende vil jeg gennemgå den svenske model i detaljer og knytte et par kommentarer til de øvrige omkringliggende landes modeller.

7.1. Den svenske model

I Sverige har homoseksuel adfærd ligesom i Danmark været strafbelagt i tidligere tider, uanset forholdets karakter. Missgärningsbalken fra 1734 indeholdte dog ingen hjemmel til at straffe homoseksuelle forhold, men sådanne blev alligevel straffet uden hjemmel i lov³⁶. Filosofien bag en sådan retstilstand var, at det man ikke talte om, eksisterede ikke. I 1864 kom så hjemmelen til at straffe homoseksuel adfærd. Dette skete i forbindelse med indførelsen af en ny straffelov og i 18. kapitel 10 § strafflagen straffedes ”*Otukt som emot naturen är*”. Ligesom i Danmark dækkede bestemmelsen et meget bredt område og omfattede ligeledes crimen bestialitatis.

Denne retsstilling bevaredes indtil 1944. Her ophævede man det generelle forbud mod homoseksuelle forhold, og herefter skulle sådanne forhold kun være strafbare i særlige tilfælde. Dette gjaldt bl.a. det tilfælde, hvor offeret var under 21 år, og gerningsmanden udnyttede offerets uerfarenhed eller sin stilling til at opnå kønslig omgang med vedkommende. Desuden var al kønslig omgang med personer af samme køn under 18 år ulovlig, såfremt den ene part var fyldt 21 år.

Forud for lovændringen havde den svenske strafflagberedning udgivet en betænkning i 1941. Heraf fremgår det, at man havde betænkeligheder ved at opretholde den retstilstand, hvor al homoseksuel adfærd var kriminaliseret. Lægevidenskabelige udredelser havde vist, at homoseksuel adfærd beror på en ”*konstitutionell särart hos vederbörande*³⁷”. Herefter kunne man ikke ud fra en moderne retsopfattelse belægge adfærden med straf. Dette fremgår også tydeligt af beredningens egen udtalelse, hvoraf det fremgår, at ”*Läkarvetenskapens rön angående homosexualitetens natur och orsaker ha föranlett starka krav på avskaffande av det generella straffbudet i 18 kap. 10 § strafflagen*³⁸”.

---

³⁶ SOU:1976:91 s.28

³⁷ SOU:1941:32 s.9

³⁸ SOU:1941:32 s.10

I forbindelse med ophævelsen af det generelle forbud mod homoseksuel adfærd, havde en svensk professor (Lundstedt) foreslået en ændring af strafflagen. Lundstedts forslag er interessant, da det indeholder den systematik vi bruger i Danmark i dag. Lundstedt foreslog, at homoseksuel adfærd skulle kriminaliseres efter en særlig bestemmelse, når det var sket under omstændigheder svarende til 12,13 eller 15 §§ i 15. kap. eller 6-9 §§ i 18. kap. i strafflagen, eller mod en person mellem 15 og 18 år. Bestemmelserne i kapitel 15, omhandlede voldtægt af forskellig art, mens bestemmelserne i kapitel 18 omhandlede udnyttelse af stilling samt kønslig omgang med mindreårige.

Det blev dog ikke Lundstedts forslag, men strafflagberedningens, der blev vedtaget, og svenskerne valgte altså allerede i 1944 en systematik, hvorefter de fleste sædelighedsforbrydelser omfattede både heteroseksuelle og homoseksuelle forhold. De steder man ville have en særlig retstilstand for homoseksuelle sædelighedsforbrydelser, indførte man bestemmelser herom, f.eks. 18 kap. 10 § SL om bl.a. en forhøjet seksuel lavalder for homoseksuel adfærd.

Den 21. december 1962 vedtoges en ny straffelov i Sverige, den nu gældende Brottsbalk. Loven er naturligvis blevet ændret et utal af gange siden, men strukturen og systematikken er stadig den samme. Sædelighedsforbrydelserne fik sin plads i lovens 6. kapitel og med undtagelse af bestemmelsen om voldtægt, dækkede bestemmelserne både forbrydelser af heteroseksuel og homoseksuel karakter.

Allerede i 1953 kom straffrättskommittéen med et forslag til en Brottsbalk. Det fremgår af forslaget, at komitéen ikke fandt anledning til at skelne mellem forbrydelser af heteroseksuel og homoseksuel natur og ”*på grund härav ha bestämmelserna i förevaranda kapitel i regel utformats så, att de omfatta såväl heterosexuella som homosexuella handlinger*”³⁹. Når det nævnes, at man ”*i regel*” har formuleret bestemmelserne således, at de dækker begge konstellationer af kønslig omgængelse, skyldes det, at voldtægtsbestemmelsen kun fandt anvendelse i det tilfælde, hvor en mand tiltvinger sig ordinært samleje med en kvinde. Desuden havde man også i dette forslag opretholdt en retstilstand, hvor bestemte tilfælde af homoseksuel adfærd skulle straffes, selvom den samme heteroseksuelle adfærd var fuldt ud lovlig. Således indeholdte lovforslagets 4. kapitel 4 § stk. 2 en bestemmelse om, at kønslig omgang med personer under 18 år og af samme køn var ulovlig for den, der selv var fyldt 18 år. Den, der havde kønslig omgang med en person under 21 år og af samme køn, kunne straffes, såfremt forførelsen var sket som følge af offerets uerfarenhed.

---

³⁹ SOU:1953:14 s.228

Ud over disse undtagelser var bestemmelserne i lovforslaget formuleret således, at de ville kunne finde anvendelse både på heteroseksuelle forhold og på homoseksuelle forhold. I det tilfælde hvor en mand tiltvinger sig kønslig omgang med en anden mand, ville lovforslagets 2 § om ”*frihetskränkande otukt*” således finde anvendelse. Denne bestemmelse skulle tillige anvendes i den situation, hvor en kvinde tiltvinger sig ordinært samleje med en mand.

Brottsbalken vedtoges i 1962, og med hensyn til sædelighedskapitlet var der ikke sket meget andet end, at det var rykket til 6. kapitel. Retsstillingen på dette område blev således den, der blev foreslået i 1953.

Som begrundelse for den udvidede beskyttelse mod overgreb af homoseksuel karakter overfor unge, angav komitéen, at ”*sådanna förgripelser ofta innebär större risker för skador av psykisk och social natur än vad som är fallet vid heterosexuella handlinger mot ungdom i samma ålder*”⁴⁰.

Denne opfattelse havde man ikke længere i 1976. Her foreslog straffrättskomitéen at sidestille den homoseksuelle lavalder med den heteroseksuelle og i øvrigt afskaffe særbestemmelser vedrørende homoseksuelle sædelighedsforbrydelser. Det svenske läkkarsällskapet havde udtalt, at det var ”*önskvärt att minska de homosexuellas känsla av att vara avvikande*”⁴¹. Man ønskede altså en total ligestilling mellem homoseksuelle og heteroseksuelle sædelighedsforbrydelser for at ophæve den diskrimination, der fandtes i den på det tidspunkt gældende lov. Det var straffrättskomitéens opfattelse, at fordomsfulde heteroseksuelle fandt støtte i loven for, at homoseksuelle var anderledes, idet der gjaldt særlige regler for disse. Riksförbundet för sexuellt likaberättigande udtalte desuden, at mange homoseksuelle havde svært ved at acceptere deres afvigende adfærd og så særbestemmelserne i Brotsbalken som en yderligere stempning af deres afvig.

Baggrunden for den særlige kriminalisering af homoseksuel adfærd overfor unge var, at tidlige erfaringer af homoseksuel karakter kunne medføre, at en, der ellers ikke havde anlæg for at blive homoseksuel, blev forført ind i den homoseksuelle verden, den såkaldte forførelsesteori. Overlæge Bertil Hansson, der havde fået til opgave at gennemgå den videnskabelige litteratur på området, gjorde op med denne forførelsesteori og anførte, at den seksuelle overbevisning blev bestemt allerede i fosterstadiet og i de første leveår. Den seksuelle lavalder på 18 år, kunne derfor ikke forsvares ud fra forførelsesteorien.

---

⁴⁰ Kungl. Maj:ts proposition 1962:10 s.173 B

⁴¹ SOU:1976:91 s.96

Herefter konkluderer straffrättskommittéen at ”*Utredningen har inte kunnat finna att skäl för särbehandling föreligger och föreslår därför att i framtiden samma straffrättsliga bestämmelser skall gälla för homosexuellt och heterosexuellt umgänge med barn och ungdom*”⁴².

Lovforslaget blev vedtaget i 1978 og siden da, har svensk ret ikke skelnet mellem sædelighedsforbrydelser af homoseksuel og heteroseksuel karakter.

I Sverige blev det altså brugt som argument for ophævelse af særlove om homoseksuelles sædelighedsforbrydelser, at en sådan opdeling kunne være til støtte for fordomsfulde heteroseksuelle, der således i loven fik bekræftet deres fordomme om, at homoseksuelle var afvigende.

Dette argument var også fremme, da Danmark ville indføre den samme seksuelle lavalder for homoseksuelle forhold som den, der gjaldt for heteroseksuelle forhold. Argumentet kan ydermere anvendes overfor den danske opdeling og taler for at ophæve strfl § 225. Opdelingen har været begrundet i den forskel, der gennem tiderne har været på de to forhold. I 1976 ophævedes som ovenfor nævnt den særlige seksuelle lavalder for homoseksuelle, og i 1981 ophævedes den særlige strafferamme. Det eneste argument for at opretholde retstilstanden skulle herefter være, at strfl § 221 ikke finder anvendelse på homoseksuelle forhold.

Denne opgave har imidlertid vist, at tilsnigelse af homoseksuelle forhold kan forekomme, og undladelsen er derfor ikke længere juridisk begrundet. Da der ikke foreligger tilkendegivelser fra lovgivernes side om, at denne retsstilling er ønskelig, kan udeladelsen heller ikke begrundes i politiske hensyn.

Herefter er der intet der skulle nødvendiggøre opdelingen mellem heteroseksuelle og homoseksuelle sædelighedsforbrydelser.

7.2. De andre nabolandes modeller

I Norge har man valgt at erstatte begrebet samleje med ”*seksuell omgang*”. Herved dækker bestemmelserne i sædelighedskapitlet både de tilfælde, hvor egentlig samleje er opnået, samt tilfælde, der efter den danske model ville falde ind under strfl § 224 eller strfl § 225. Loven indeholder dog en skærpet minimumstraf i det tilfælde, hvor ordinært samleje har fundet sted.

I Tyskland anvendes udtrykket ”*Sexuelle Handlungen*” og dækker derved de samme handlinger som det norske begreb. Heller ikke i Tyskland skelner man altså mellem homoseksuelle og heteroseksuelle sædelighedsforbrydelser. Derimod har man forsøgt at definere udtrykket

---

⁴² SOU:1976:91 s.102

”sexuelle Handlungen” i lovens § 184 f. Begrebsbestemmelsen er dog ret vagt formuleret og bidrager ikke megen hjælp til fortolkningen af, hvorvidt en handling har en strafbelagt karakter. Det nævnes blot, at der med begrebet “sexuelle Handlungen“ kun skal forstås “solche, die im Hinblick auf das jeweils geschützte Rechtsgut von einiger Erheblichkeit sind“.

Det Forenede Kongerige har en noget anden systematik. Her skelnes dog heller ikke mellem homoseksuelle og heteroseksuelle handlinger. Dette kan f.eks. udledes af 1. stykke i voldtægtsbestemmelsen, der lyder: ”A person (A) commits an offence if-

1. *he intentionally penetrates the vagina, anus or mouth of another person (B) with his penis,*
2. *B does not consent to the penetration, and*
3. *A does not reasonably believe that B consents⁴³.”*

Det fremgår af bestemmelsens beskaffenhed, at den kun kan tænkes overtrådt af mænd. Derimod er der intet til hinder for at anvende bestemmelsen, selvom forbrydelsen er sket overfor en anden mand.

Loven benytter herudover terminologien ”sexual assault by penetration” se herved lovens s.2 om den, der gennemtrænger (penetrates) en del af sin krop, eller en anden genstand i vagina eller anus på en anden person.

Ingen af vores nabolande skelner altså mellem homoseksuelle og heteroseksuelle sædelighedsforbrydelser. Desuden vælger de en formulering, der dækker både samleje og anden kønslig omgang end et sådant. Det kan derfor diskuteres om Danmark burde ophæve strfl § 225 og i samme omgang integrere strfl § 224 i de enkelte sædelighedsforbrydelser ved at ændre ordet samleje til f.eks. ”kønslig omgang” eller ”seksuelle handlinger”.

Ønsker man mere harmonisering i de europæiske straffelove, ville dette være at foretrække, men integrationen af strfl § 224 i de enkelte bestemmelser er langt fra nødvendig og kræver en større revision af sædelighedskapitlet.

---

⁴³ Sexual offences act 2003 chapter 42 s.1

8. Konklusion

Denne opgave har fokuseret på nødvendigheden af strfl § 225. Bestemmelsen adskiller sig fra strfl § 224, ved ikke at medtage strfl § 221. Derfor kan en opretholdelse af strfl § 225 tænkes at skyldes dette forhold. Jeg har i denne opgave redegjort for, at tilsnigelse af homoseksuelt samvær kan forekomme. Ikke blot i form af identitetsforveksling, men også i form af ”ægteskabelig” forveksling.

Udeladelsen af strfl § 221 i strfl § 225 kan derfor ikke skyldes de faktiske omstændigheder, men må enten bero på en forglemmelse fra lovgivernes side, eller et decideret ønske om at afholde sådanne handlinger fra strafferetlige sanktioner.

Den historiske gennemgang af strfl §§ 225 og 221 har vist, at den mest oplagte slutning må være, at lovgiverne har overset dette tilfælde. Der findes ikke noget sted støtte for at antage, at lovgiverne har ønsket denne forskelsbehandling.

Da hele argumentationen for at opretholde adskillelsen mellem homoseksuelle og heteroseksuelle forbrydelser, således bygger på en lapsus fra lovgivernes side, mister den sin styrke og kan derfor ikke længere bruges. Adskillelsen må herefter betegnes som ubegrundet.

Det har tidligere været anført, at en forskelsbehandling mellem homoseksuelle og heteroseksuelle sædelighedsforbrydelser er med til at øge diskriminationen af homoseksuelle. Derfor indførte man i 1976 samme seksuelle lavalder, og siden 1981 har man desuden anvendt samme strafferamme. Der er altså fra lovgivernes side enighed om, at der ikke skal gøres forskel på, om en sædelighedsforbrydelse har homoseksuel karakter eller ej.

En ophævelse af strfl § 225 ville ligestille homoseksuelle sædelighedsforbrydelser med heteroseksuelles. Som konsekvens heraf ville man kunne straffe den mand, der tilsniger sig kønsligt samvær med en anden mand for overtrædelse af strfl § 224, jf. strfl § 221, og ikke, som man er nødt til i dag, for overtrædelse af strfl § 232.

En ophævelse af strfl § 225 kan imidlertid tænkes at medføre andre konsekvenser end den ønskede ligestilling. Denne opgave har vist, at der ikke sker nogen form for indskrænkning i kriminaliseringen af homoseksuelles sædelighedsforbrydelser, da strfl § 224 fuldt ud vil dække de tilfælde, der i dag er strafbare. Desuden har en gennemgang af retspraksis vist, at der ikke er nogen signifikant forskel i strafudmålingen. Sædelighedsforbrydelser af homoseksuel art pålægges altså samme straf som sædelighedsforbrydelser af heteroseksuel art.

Ser man på landene omkring os, finder man intet eksempel på en opdeling mellem homoseksuelle og heteroseksuelle sædelighedsforbrydelser. Desuden skelner disse lande kun sjældent mellem samleje og anden kønslig omgang end et sådant.

Det kan diskuteres, om Danmark burde ophæve både strfl §§ 224 og 225 og integrere dem i de relevante bestemmelser, som det ses i alle vore nabolande. En sådan lovændring er imidlertid ikke nødvendig og kræver desuden en større revision af sædelighedskapitlet. En større revision af kapitel 24 blev foreslået allerede i 1981, men endnu har ingen taget initiativ til at foretage noget sådant.

Da en ophævelse af strfl § 225 er mere presserende end en revision af hele sædelighedskapitlet, ville det være mest hensigtsmæssigt, hvis man udelukkende gennemførte en sådan ændring og ventede med den store revision. I forbindelse hermed burde lovgiverne i bemærkningerne til et sådant lovforslag, gøre opmærksom på, at ophævelsen ikke sker, fordi man ikke længere anser forholdene for strafværdige, men fordi man finder, at strfl § 224 fremover skal være hjemmelsgrundlaget.

Herefter kan det konkluderes, at en ophævelse af strfl § 225 kun får de ønskede konsekvenser, og at en opretholdelse af bestemmelsen kun kan have historisk interesse. Det er imidlertid ikke Straffelovens opgave at dokumentere historiske fakta; dette hører hjemme i historiebøgerne.

Straffelovens primære opgave er derimod at opretholde retssikkerheden; en retssikkerhed, der er bedst tjent med, at strfl § 225 ophæves.

9. English summary

This thesis discusses the necessity of article 225 in the Danish Criminal Code. According to the present legal position, homosexual offences are being treated under article 225 whereas heterosexual offences, other than those where regular intercourse is being obtained, are being treated under article 224. This dichotomy has its roots in the history of homosexual criminalization. Up until 1976 homosexual activity had a minimum legal age of 18 years, whereas the minimum legal age regarding heterosexual activity was 15 years. Also until 1981 article 225 contained a separate range of punishment.

Today the legal age regarding any sexual activity is 15 years and both heterosexual and homosexual offences are being punished within the same range of punishment as offences regarding regular sexual intercourse. Meanwhile article 224 includes article 221 regarding sexual intercourse by trickery. It has been the legislator's opinion that this article could only be violated in heterosexual incidences. That is why article 221 is excluded in article 225, and this could necessitate the dichotomy.

However this thesis shows that sexual activity by trickery between two people of the same sex could occur. This means that the exclusion of article 221 in article 225 is unfounded which implies that the dichotomy is no longer a necessity.

Furthermore the exclusion is not only unfounded but also an impediment for punishing that male who by trickery obtains sexual activity with another male according to article 225 in comparison with article 221. Such activity could however be punished according to article 232 regarding offences against public decency. The maximum punishment according to article 221 is six years of imprisonment whereas the maximum punishment in article 232 is only four years of imprisonment.

Therefore the punishment in that situation where a male by trickery penetrates the anus of a female could be higher than that of the situation where the victim is a male. This constitutes a problem regarding law and order.

Repealing article 225 would solve this problem. Article 224 would henceforth be the legal basis for sexual offences of both heterosexual and homosexual nature other than regular intercourse.

The thesis concludes that there are no other consequences by repealing article 225 than the wanted equality regarding sexual activity by trickery and therefore this should be done.

10. Litteraturfortegnelse

Anvendt litteratur:

- Skeie, Jon *Den Norske Strafferet*, Spesielle del, 2.udgave Olaf Norlis forlag Oslo 1946.
- Träskman, Per Ole, ”Om strafbar tilsnigelse I ett nordiskt perspektiv”, *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab* s.114-117 1994.
- Straffelovsbetænkninger U I-III.
- Greve, Vagn, Asbjørn Jensen og Gorm Toftegaard Nielsen, *Den kommenterede straffelov*, Spesielle del. 8.udgave DJØF’s forlag 2005.
- Waaben, Knud, *Specielle del*, 5.udgave Thomson 1999.
- Udkast til Straffeloven for Kongeriget Danmark (med Motiver), JH Schultz 1864.
- Krabbe, Oluf, *Borgerlig straffelov af 15 april 1930*, Gads forlag 1941.

Betænkninger:

- Betænkning 1099/87, Straffelovrådets betænkning om strafferammer og prøveløsladelse.
- Betænkning 747/75, Straffelovrådets udtalelse om strafferetlige aldersgrænser for seksuelle forhold.
- Betænkning 1127/89, Homoseksuelles vilkår; afgivet af kommissionen til belysning af homoseksuelles situation i samfundet.
- SOU:1941:32, Strafflagberedningens Utlåtende med förslag till lagstiftning angående Atgärder mot homosexualitetens samhällsfarliga Ytringar.
- SOU:1953:14, Förslag till Brotsbalk avgivet av Straffrättskommiteen.
- SOU:1976:91, Sexuella övergrepp Förslag till ny lydelse av Brotsbalkens bestämmelser om sedlighetsbrott.
- Kung.Maj:ts proposition 1962:10 med förslag till Brotsbalk del B

Herudover henvises til følgende domme:

- U.1955.229/2H
- U.1959.97/1H
- U 1963.324 H
- U.1994.93V
- U.2005 Ø.2649

- Tfk 2000 s. 126 VLD + 428/3 VLD
- Tfk 2002 s. 236/1 ØLD + s.275 ØLD + s.398 VLD + s.447 ØLD
- Tfk 2004 s. 49 ØLD + s.235 VLD + s.367 VLD
- DiK 1983-1986 s. 141 VLD
- DiK 1983-1986 s.142-143 VLD
- DiK 1987–1989 s.143 ØLD
- DiK 1987–1989 s.144 ØLD
- DiK 1999-2001 s.182 ØLD